

Sisekaitseakadeemia

Politseikolledž

Rauno Sillamaa

**LÕHKESEADELDISTE JA PLAHVATUSJÄRGSETE
JÄLGEDE KASUTAMINE KRIMINALISTIKALISES
UURIMISES
(MÄRT RINGMAA JUHTUMITE PÕHJAL)**

Lõputöö

Juhendaja: Annika Lall

Tallinn 2011

LÕPUTÖÖ ANNOTATSIOON

SISEKAITSEAKADEEMIA

Kolledž: Politsei- ja Piirivalvekolledž	Kuu ja aasta: aprill 2011
Tööpealkiri: Lõhkeseadeldiste ja plahvatusjärgsete jälgede kasutamine kriminalistikalises uurimises (Märt Ringmaa juhtumite põhjal).	
Töö autor: Rauno Sillamaa	Ei ole nõus oma lõputöö kättesaadavaks tegemisega elektroonilises keskkonnas. Allkiri:
<p>Käesolev lõputöö on kirjutatud teemal "Lõhkeseadeldiste ja plahvatusjärgsete jälgede kasutamine kriminalistikalises uurimises"(Märt Ringmaa juhtumite põhjal). Lõputöö koosneb 44 leheküljest. Lõputöö kirjutamisel on kasutatud 26 viidatud allikat, millest 17 on erialasest kirjandusest, neli on õigusaktid, kaks entsüklopeediat, üks bakalaureusetöö, üks lõputöö ja üks Harju Maakohtu kohtuotsus nr 1-06-12187. Lõputöö on kirjutatud eesti keeles ja võõrkeelne kokkuvõte on tehtud inglise keeles.</p> <p>Aastatel 1998-2005 toimus Tallinnas 12 sarnase käekirjaga lõhkeseadeldise plahvatust. Sellega seonduvalt peeti kahtlustatavana kinni Märt Ringmaa ja antud kohtuasja raames on kõikvõimalikke plahvatusjärgseid jälgi uuritud. Lõputöö eesmärk on plahvatusjärgsetel sündmuskohtadel talletatud jälgede analüüs.</p> <p>Lõputöö esimene peatükk annab ülevaate lõhkeaine omadustest üldiselt ning avab lõhkeseadeldise mõiste. Teine peatükk käsitleb üldiselt lõhkeseadeldise plahvatusjärgseid jälgi ja nende kasutamist kriminalistilises uurimises. Kolmas peatükk käsitleb Harju Maakohtu otsuses nr 1-06-12187 kasutatud lõhkeseadeldisi ja lõhkematerjale sündmuste kaupa. Mida sündmuskohtadel koguti tõendite kaupa, milleks kogutud tõendid kasutati. Mida võimaldasid kogutud tõendid ning mis viis kahtlustatavani. Kogutud tõendite pakendamise, kogumise puudulikkus on leidnud lõputöö kirjutamisel kinnitust. Lõpptulemusena on jõutud lahendini DNA ja sõrmejälje ekspertiisi tulemusena. Need jäljed on kõige kindlam tõendusmaterjal.</p>	
Võtmesõnad: Lõhkematerjal (lõhkeaine), lõhkeseadeldis, plahvatus, sündmuskoha vaatlus.	
Võõrkeelsed võtmesõnad: Explosive, explosive device, explosion, the scene of the observation, explosion.	
Säilitamise koht:	
Kaitsmisele lubatud	
Kolledži direktor:	Allkiri:
Vastab lõputöö nõuetele	
Juhendaja:	Allkiri:

SISUKORD

MÕISTETE JA LÜHENDITE SELGITUS	4
SISSEJUHATUS	5
1. LÕHKESEADELDISED, LÕHKEAINE JA PLAHVATUS	7
1.1. Lõhkematerjal ehk lõhkeaine	7
1.2. Lõhkeseadeldised.....	9
1.3. Plahvatus.....	12
2. PLAHVATUSJÄRGNE JÄLGEDE UURIMINE	15
2.1. Plahvatusjärgse sündmuskoha vaatlus.....	15
2.2. Lõhkeseadeldiste ja plahvatusjärgsed jäljed.....	17
2.3. Jälgede kasutamine kriminalistikalises uurimises	18
3. MÄRT RINGMAA KOHTUASI	21
3.1. Lõhkeseadeldised.....	21
3.2. Sündmuskohalt kogutud jäljed	23
3.3. Järeldused	32
KOKKUVÕTE	40
SUMMARY	42
KASUTATUD KIRJANDUS	43

MÕISTETE JA LÜHENDITE SELGITUS

AFIS	Automatiseeritud sõrmejälgede tuvastamise süsteem	Automated Fingerprint Identification System
DEK	Demineerimiskeskus	Estonian EOD Center
DNA	Desoksüribonukleiinhape	Deoxyribonucleic Acid
EKEI	Eesti Kohtuekspertiisi Instituut	The Estonian Forensic Science Institute
EOD	Demineerimine	Explosive Ordnance Disposal
EXPRAY	Lõhkeaine kiirtest	Explosives Detection Field Test Kit
KAPO	Kaitsepolitseiamet	The Security Police Board
IED	Improviseeritud lõhkeseadeldis	Improvised Explosive Device
KarS	Karistusseadustik	Penal Code
KrMS	Kriminaalmenetluse seadustik	Code of Criminal Procedure
ANFO	Ammooniumnitraadi ja kütteõli segus	Fuel Oil Solution
TNT	Trotüül	Trotyl
LMS	Lõhkematerjaliseadus	Explosive Substances Act
CO2	Süsihappegaas	Carbon dioxide
H2O	Divesinikmonooksiid e vesinikoksiid	Hydrogen oxide
N2	Lämmastik	Nitrogen

SISSEJUHATUS

Tänapäeva terrorismioht on kõikidest senistest ohtudest laiaulatuslikum, mistõttu peame ka meie Eestis seda varasemast märksa globaalsemalt vaatama. Peab kahetsusega nentima, et ülemaailmse suundumusena tulevad terroristlikud rünnakud aasta-aastalt Eestile geograafiliselt üha lähemale. Seni ei ole kuritegelikud ühendused terrorismi eesmärgil Eestis plahvatusi toime pannud. Suurem osa plahvatusi korraldatakse kas isiklikul pinnal tekkinud tülide lahendamiseks või oskamatuses ümber käia lõhkematerjaliga. Vähenenud on nende plahvatuste osakaal, mis on toime pandud seoses kuritegelikes ringkondades tekkinud konfliktidega.

Aga miks üritatakse raskeid kuritegusid toime panna just plahvatuse läbi? Ühe põhjusena võiks esile tuua asjaolu, et terroristide/kurjategijate sooviks on plahvatusega tekitada võimalikult laiaulatuslik kahju kui ka vigastada/tappa võimalikult palju inimesi. Terroristid/kurjategijast pommipanijad usuvad, et niisuguse taktika korral jääb alles vähe asitõendeid, millega tõestada süüdlase seotust kuriteoga ning elavad usus, et neid ei tabata. Loomulikult ei ole leitavad asitõendid enam oma algsel kujul, vaid on deformeerunud ja purunenud ning seetõttu on nende abil äärmiselt keeruline antud kuriteo sooritajani jõuda. Samas annab lõhkeseadeldiste kasutamine selle panijale võimaluse jääda märkamatuks ja initsieerida seadeldis distantsilt. Seoses millega on hilisemat kahtluselust keerulisem siduda just selle plahvatusega.

Teema aktuaalsus püsib jätkuvalt, kuigi viimaste aastate jooksul on vähenenud plahvatuste arv. Kui vaadata iga aastase lõhkematerjali kogumise kampaania ja konfiskeeritud lõhkeaine statistikat, siis ühelt poolt näitavad arvud edukat tööd lõhkematerjali ebaseaduslikust käibest kõrvaldamisel, teiselt poolt aga kahjuks ka seda, et kuritegelike grupeeringutega seotud isikute valduses on endiselt väga suures koguses illegaalset lõhkematerjali.

Aastatel 1998-2005 toimus Tallinnas Lasnamäe piirkonnas kaksteist sarnase käekirjaga lõhkeseadeldise plahvatust. Kaheteistkümnest plahvatusest jäi kahel juhul plahvatus

toimumata, sest omavalmistatud lõhkeseadeldised ei hakanud tööle ja need saadi tervelt kätte. Kõigil nimetatud juhtudel oli plahvatuste korraldamises süüdistatavaks Märt Ringmaa.

Käesoleva töö eesmärgiks on plahvatusjärgsetel sündmuskohtadel talletatud jälgede analüüs Eesti suurima plahvatusjadade tekitamises süüdistatava Märt Ringmaa kohtuasja raames. Mainitud kohtuasja raames on kõikvõimalikke plahvatusjärgseid jälgi uuritud, mille põhjal käesoleva töö autor loob erialase kirjanduse ja kohtupraktika näol seoseid. Selleks, et autori püstitatud eesmärgini jõuda, on seatud järgmised uurimisülesanded, mis on jagatud kolme ossa:

- mis on lõhkematerjal?
- mis on lõhkeseadeldised ja nende liigid?
- mis on plahvatus?

Lõputöö koosneb kolmest osast, milles esimeses osas annab töö autor ülevaate lõhkeaine omadustest üldiselt ning avab lõhkeseadeldise mõiste. Teises peatükis käsitletakse üldiselt lõhkeseadeldise plahvatusjärgseid jälgi ja nende rakendamist kriminalistilises uurimises. Kolmandas peatükis toob autor välja Harju Maakohtu süüasjas nr 1-06-12187 kasutatud lõhkeseadeldisi, lõhkematerjale sündmuste kaupa. Mida sündmuskohtadel koguti tõendite kaupa, milleks kogutud tõendeid kasutati? Mida võimaldasid kogutud tõendid ning mis viis süüdlaseni?

Lõputöö ülesehitus on teoreetiline ja suunatud tulemusele.

1. LÕHKERMATERJAL, LÕHKESEADELDISED JA PLAHVATUS

Käesolevas peatükis on töö autor käsitlenud lõhkeaine omadusi üldiselt ning avab lõhkeadeldise mõiste. Samuti annab autor ülevaate lõhkematerjale ja plahvatusega seonduvast, lõhkelaengutest, selle lõhkamismoodustest ning selleks vajalikest vahenditest.

1.1. Lõhkematerjal ehk lõhkeaine

Lõhkeained on keemilised ühendid või nende segud, kusjuures üks komponent on alati põlevaine ja teine hapnikukandja (peale selle võib olla veel ka muid erinevate funktsioonidega lisandeid). Lõhkeaine potentsiaalne energia ja eralduvate mürgiste gaaside hulk sõltub sellest, kui täielik on lõhkeaine põlevellementide oksüdeerumine. Oksüdeerumise täielikkus sõltub lõhkeaine hapnikubilansist. Lõhkeaine hapnikubilanssi iseloomustab lõhkeaines sisalduva hapnikuhulga suhe hapnikuhulka, mis kulub kõigi lõhkeainesse kuuluvate põlevellementide täielikuks oksüdeerumiseks.¹

Meie teadmised lõhkeainete kasutamisest piirduvad üldtuntud valdkondadega (mäetööstuses, sõjanduses lahingumoonas lõhkelaenguna jne). Tegelikult on lõhkeainete kasutusvaldkond palju suurem. Lõhkeaineid kasutatakse nii metallide töötlemisel (keevitamine, stantsimine, pindade tugevdamine, lõikamine) kui ka seismiliste uuringute läbiviimisel, samuti ehitustöödel, aiatöödel (paepinnasele). Lõhkematerjali all tuleb mõista lõhkeainet ja lõhkeainet sisaldavat toodet, mida peetakse lõhkematerjaliks ÜRO ohtlike kaupade veoks antud soovitusel ja mis kuuluvad nimetatud soovitude kohaselt esimesse ohuklassi.² Ohuklassid on väljatoodud Majandus- ja Kommunikatsiooniministri määruses nr 103 § 2.

¹ Paks, K. Lõhkeained, pürotehnilised – ja süütesegud. 2000.

² Lõhkematerjaliseadus § 3 lg 1 p 1

Lõhkeaine on keemiline ühend või ainete mehaaniline segu, mis võib füüsilise mõjutuse, keemilise reaktsiooni või teise aine detonatsiooni toimetel plahvatada õhuhapnikuta.³

Karl Paks on kirjutanud oma raamatus „Kuidas võidelda pommiterrorismiga“ lõhkeaine definitsiooniks: lõhkeaineks nimetatakse tööstuslikult, käsitööstuslikult või omavalmistatud keemilist ühendit, -ainete sulamit või mehaanilist segu, mis termilise mõjutuse (kuumenemisse, sädeme) mehaanilise mõjutuse (löögi, torke, surve, hõõrdumise), keemilise reaktsiooni või teise aine detonatsiooni toimetel plahvatab.

Kuritegelikus maailmas on levinud ka mitu isevalmistavat plahvatusvõimelist segu. Selleks kasutatakse laialt levinud algaineid, mis on lihtsalt kättesaadavad, näiteks erinevad olmekemikaalid: ammoonium-, kaalium- ja naatriumnitrat-, kaaliumsalpeeter, kaaliumkloriid.⁴ Levinumad lõhkeained on tetrüül, plasiid, heksogeen, nitroglütseriin, ammoniit, trotüül, nitroglütseriin, must püssirohi, dünaamiit, plastiit, meliniit.

Lõhkeaineid võib liigitada mitme tunnuse järgi. Kõige sagedamini liigitatakse selle, kui tundlikud nad on löögi, kõrgema temperatuuri, hõõrdumise või sädemete suhtes ja kui kiiresti nende plahvatamisel detonatsioon levib. Kõige „äkilisemad“ on initsieerivad lõhkeained; neid nimetatakse ka primaarseteks detonaatoriteks. Nende detonatsioonikiirus on vähemalt 5000 m/s. „Pisut rahulikuma käitumisega“ on brisantlõhkeained, mille detonatsioonikiirus on väga erinev (2000...9000 m/s). „Veel rahulikumad“ on paiskavad ehk ballistilised lõhkeained (püssirohud), mille detonatsioonikiirus on tavaliselt alla 2000 m/s. Päril selget piiri lõhkeainete liikide vahele tõmmata ei saa.⁵

Initsieerivaid lõhkeaineid kasutatakse brisantsete või ballistiliste lõhkelaengute süütamiseks. Süütekapslid sisaldavad 0,5 g initsieerivat ja natuke suuremal hulgal tugevatoimelist brisantlõhkeainet. Kapsel paigutatakse suurema lõhkelaengu külge või sisse ja pannakse plahvatama löögi või sädeme abil. Brisantlõhkeained on kasutusel enamasti kompaksete tükkidena, püssirohud enamasti terade või lehekestena. Terroristidele on eriti meeltemööda plastilised brisantlõhkeained, mis oma konsistentsi poolest sarnanevad plastiliini või kitiga. Sellist lõhkelaengut on väga lihtne märkamatuks kleepida auto alla, raudteerööpa või silla tugisamba külge. Brisantlõhkeaineid kasutatakse lõhkamistöodel ja sõjalistes lõhkelaengutes

³ <http://www.tja.ee/index.php?id=11307>

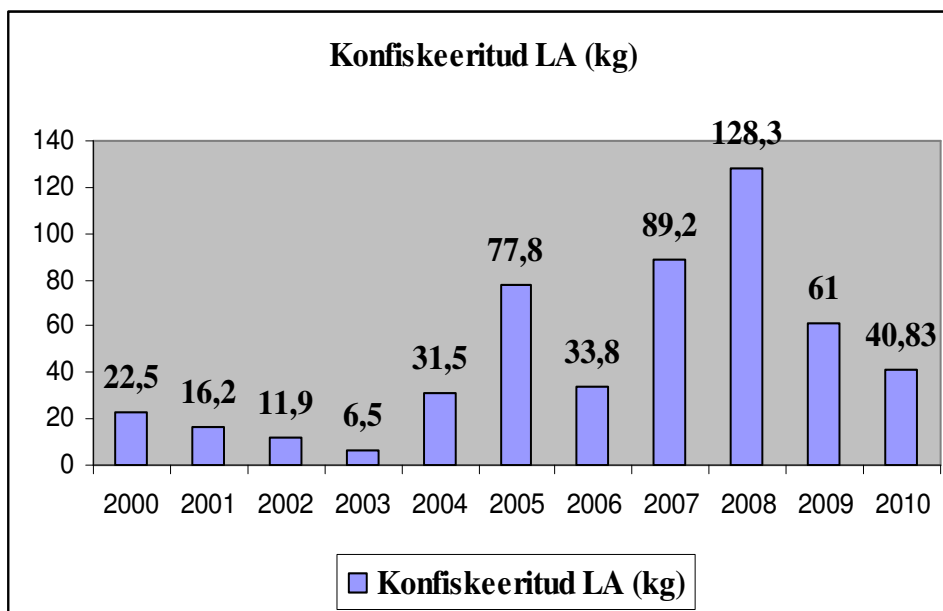
⁴ Paks, K. Kuidas võidelda pommiterrorismiga, Koolibri 2003, lk 51

⁵ EE nr 5 lk 678

(mürsud, pommid, granaadid, miinid), ballistilisi tulirelvades kuulidele, mürskudele ja rakettidele algiiruse andmiseks.⁶

Autor toob välja aastatel 2000-2010 konfiskeeritud lõhkeaine koguseliselt (Tabel 1).

Tabel 1.

Allikas: Kaitsepolitseiamet.

Ühelt poolt näitavad arvud edukat tööd lõhkematerjali ebaseaduslikust käibelt kõrvaldamisel, teiselt poolt aga kahjuks ka seda, et kuritegelike grupeeringutega seotud isikute, samuti tavakodanike valduses on endiselt väga suures koguses illegaalset lõhkematerjali. Toodud väidet kinnitab fakt, et 2008. aasta veebruaris korraldatud Kaitsepolitsei ameti, Päästeameti ning Prokuratuuri kahe nädalase lõhkematerjalist teatamise ja loovutamise ühiskampaania “Teata lõhkematerjalist” käigus andsid inimesed peale eespool loetletud lõhkematerjali veel vabatahtlikult ära 2008 - 63,4 kg, 2009 - 4 kg ja 2010 - 60 kg.⁷

1.2. Lõhkeseadeldised

Lõhkeseadeldise defineerimine on problemaatiline eriti illegaalse lõhkeseadeldise puhul, kuna selle osised on reeglina eraldivõetult neutraalsed esemed, mis ei ole mõeldud plahvatuse tekitamiseks (nt tavaline kellamehhanism, knopka, kaugjuhtimispult jne) ning mille

⁶ Luzik, J. lk 5-6

⁷ Kaitsepolitsei aastaraamat.

käitlemine ei ole seetõttu keelatud. Seevastu ühendatuna ühtseks seadmeks koos lõhkematerjaliga moodustavad need juba lõhkeseadeldise kui terviku, mistõttu seda moodustavate osade käitlemise eraldi kriminaliseerimisel puudub otstarve.⁸ Rääkides lõhkeseadeldisest peetakse silmas mingil määral isevalmistatud komponente sisaldavat seadeldist, mis sisaldab lõhkeainet või pürotehnilist ainet ja on võimeline plahvatama.

Rahvusvaheliselt on meie mõistes lõhkeseadeldis tuntud inglisekeelse väljendina *improvised explosive device* (edaspidi IED). Improviseeritud või omavalmistatud komponenti sisaldav, plahvatuse tekitamiseks ette nähtud objekt. Sisaldab lõhkeainet ja/või suuremas koguses (täpselt määratlemata, sõltub konkreetsest asjaoludest) plahvatuslikult põlevat ainet.⁹

Karistusseadustikus (edaspidi KarS) § 413 on toodud lõhkeseadeldise definitsioon - lõhkeseadeldiseks käesoleva seaduse mõistes loetakse lõhkeainet ning plahvatust esile kutsuvat mehhanismi sisaldavat seadeldist.¹⁰

KarS-i kommenteeritud väljaannetes on toodud kaks definitsiooni:

- lõhkeseadeldis on lõhkematerjali sisaldav seade, mille funktsioon on purustuste tekitamine plahvatuse toimel ning
- lõhkeseadeldise all tuleb mõista lõhkematerjali sisaldavat seadet, mis on määratud plahvatuse toimel elusolendite hävitamiseks või ehitiste purustamiseks.¹¹

Mõlema definitsiooni probleemiks on asjaolu, et antud juhul mahub selle mõiste alla peale isevalmistatud seadeldiste ka kogu sõjanduses kasutatav lahingumoon, mis on valmistatud plahvatuste esilekutsumiseks.¹²

Lõhkeseadeldist defineeritakse ka Siseministri 18.08.2004. aasta määruses nr 51 "Päästeameti poolt demineerimistöodeks kasutatava lõhkematerjali soetamise, hoidmise, veo, kasutamise ja arvestuse kord." Toodud määruse § 11 p 14 sätestab, et käesoleva korra mõistes on lõhkeseadeldis – lõhkematerjal ja/või pürotehniline aine koos käepärastest vahenditest valmistatud lõhkemehhanismiga.¹³

⁸ Karistusseadustik kommenteeritud väljaanne § 415 lg 3 p 2

⁹ Priimets, H. 1998, lk 21

¹⁰ <https://www.ee/akt/12789872>

¹¹ Karistusseadustik, ibid, lk 797

¹² Ventsel, O. Lõputöö 2009

¹³ Siseministri määrus nr 51

Kriminalistika määratleb lõhkeseadeldist kui tööstuslikult, kodutöönduslikult või oma valmistatud ühekordse kasutusega lõhkeseadeldist, mille konstruktsioonis on ette nähtud kahju tekitava faktori loomist või kasuliku töö tegemist läbi ülimalt kiiresti kulgeva keemilise reaktsiooni käigus tekkiva suure energiakoguse kasutamine.¹⁴

Lõhkeseadeldisi võib klassifitseerida nende käivitumisviisi järgi:

- aegsütikuga;
- ohvri poolt initsieeritav;
- kurjategija poolt initsieeritav ning
- kombineeritud.

Konstruktiiivse kuju poolest jagunevad lõhkeseadeldised:

- kompaktseteks, mis kujutavad endast ühte eset;
- mitmest esemest koosnevaks, kusjuures igal komponendil on oma funktsionaalne sihtotstarve ja mis paigutatakse ühte lõhkeseadeldisse ning
- lõhkesüsteemideks, mis kujutavad endast omavahel ühendatud lõhkekehade kogumit koos juhtimisseadeldise ja –liinidega.

Samuti käivitumisimpulsi järgi:

- elektriline;
- mehhaaniline ning
- keemiline.

Lõhkeseadeldiseks saab seadeldist pidada ainult siis, kui selle konstruktsioonis sisaldub lõhkematerjal ehk lõhkeaine. Ilma lõhkematerjalita pole ka lõhkeseadeldist. Igasugust lõhkeseadeldist tuleb lugeda illegaalseks, kuna legaalseid lõhkeseadeldisi ei ole olemas.¹⁵

Klassikalise lõhkeseadeldise valmistamiseks kasutatakse lõhkeainet või sõjaväe lahingumoonat (granaat, miin, standardset lõhkeainepakki). Täiuslik terroristi pomm on julm ja suure hävitusjõuga. Reeglina on pomm(id) käsitsi valmistatud, et see sobiks nende eesmärgi saavutamiseks. Lõhkeseadeldise põhielementideks on sütik ja lõhkelaeng. Eelpoolnimetatud elemendid peavad olema lõhkeseadeldises omavahel konstruktiivselt ühendatud nii, et toimuks detonatsiooni siirdamine. Ilma selleta ei toimu plahvatust. Peale

¹⁴ Paks, K., Ibid, lk 17

¹⁵ Ventsel, O. Plahvatusjärgne sündmuskoht, Lõputöö, lk 14

nende on veel täiendavad elemendid, milleks on käivitusmehhanism, ümbris, kahjustusi tekitav element, lõhkeseadeldise kest, moondav (maskeeriv) element.¹⁶

1.3. Plahvatus

Plahvatus on suure energiahulga ülikiire vabanemine piiratud ruumalas, millega kaasneb aine oleku muutus, temperatuuri järsk tõus, lööklaine ja tugev heli. Plahvatuse purustavat toimet põhjustab plahvatuskohas tekkiv kõrge rõhk. Kuna plahvatuse näol on tegemist põlemisega, siis tekivad plahvatusel gaasid. Gaaside jõuline paisumine on plahvatuse peamiseks teguriks, kuna just viimane tekitab purustusi plahvatuse kohas. Lisaks sellele on plahvatuse korral gaasid väga kõrge temperatuuriga, mis põhjustab suurt rõhku ja see omakorda põhjustab lööklaine.¹⁷ Lööklaine puhul teatud keskkonnas tekib liikuv pind nn lainefront, mille keskkonna tihedus, õhk ja osakeste kiirus muutuvad hüppeliselt. Gaasides ilmnevaid lööklaineid nimetatakse ka tihenduslaineks. Lööklained tekivad plahvatusel, kehade liikumisel ülehelikiirusega ja gaasi järsul ning tugeval kokkusurumisel.¹⁸

Autor uurib lähemalt, kuidas lõhkeaine plahvatus toimub. Plahvatus sarnaneb mingil määral põlemisega. Erinevalt kütustest jt tavalistest orgaanilistest ainetest põleb lõhkeaine mitte õhuhapniku, vaid lõhkeaine enese koostises oleva hapniku arvel. Seetõttu toimub põlemine väga kiiresti, selle saadused on gaasid või aurud (CO₂, N₂, H₂O). Plahvatus läbib tavaliselt kolm etappi:

- esimeses etapis toimub võrdlemisi aeglane lagunemis- või oksüdatsioonireaktsioon, milles eraldub palju soojust. Soojuse kogunedes hakkab reaktsioon iseennast kiirendama, temperatuur tõuseb, osa eralduvat energiat muundub valguseks ja algab plahvatuse teine etapp, s.o põlemine;
- teisel etapil paneb põlemisel tekkiv suur soojushulk põlema järjest laieneva lõhkeainekihi enda ümber. Kuna lõhkeained on tahked ained ja halvad soojusjuhid, siis kandub soojus halvasti edasi. Suure hulga kuumade gaasiliste saaduste moodustumise tõttu tõuseb reaktsioonitsoonis järsult rõhk. Kogunenud energia saab reaktsioonist väljuda ainult rõhulainena (lööklainena), mis levib ülikiiresti ümberringi ja paneb oma teel järjest uued lõhkeainekogused plahvatama ning

¹⁶ Paks, K. Ibid, lk 15

¹⁷ EE nr 7, lk 341

¹⁸ EE nr 6, lk 43

- kolmandat etappi nimetatakse detonatsiooniks. Detonatsiooni (lööklaine levimise) kiirus on väga suur (1500...9000 m/s). See oleneb lõhkeaine omadustest.¹⁹

Lööklaine puhul on tegemist õhukese keskkonnakiiriga, mis levib üliheliikiirusega (kuni 5000 m/s) ja mida iseloomustab rõhu järsk tõus, keskkonna tihedus ja temperatuuri tõus. Lööklaine on üks peamisi kahjustavaid tegureid, mida iseloomustab ülerõhk lööklaine rindes, kiirusrõhk ja survekihi toime kestus liigub kiirusega, tekitades oma teel suuri purustusi. Plahvatuse lööklaine poolt tekitatud rõhk ongi plahvatuse kaasmõjudest kõige enam arvestatav efekt. Selle tulemusena võivad plahvatuskohale lähemal asuvatel hoonetel puruneda suured konstruktsioonid ja inimesed eemale paiskuda ning kaugemal asuvatel hoonetel puruneda aknaklaasid.²⁰

Kõige teravam on aga plahvatuse mõju inimesele. Harilikult ei ole tegemist ainult ühe konkreetse vigastusega, vaid need on kombineeritud. Kannatanu seisund sõltub peamiselt tema kaugusest plahvatuskohast plahvatuse toimumise hetkel. Kuna lõhkekehad ja -seadeldised on valmistatud sõjaliseks või terroristlikuks otstarbeks, siis on nende ülesandeks tappa. See on ka põhjuseks, miks ellujäämise tõenäosus plahvatuse korral on tunduvalt väiksem, kui teiste õnnetuste korral.²¹

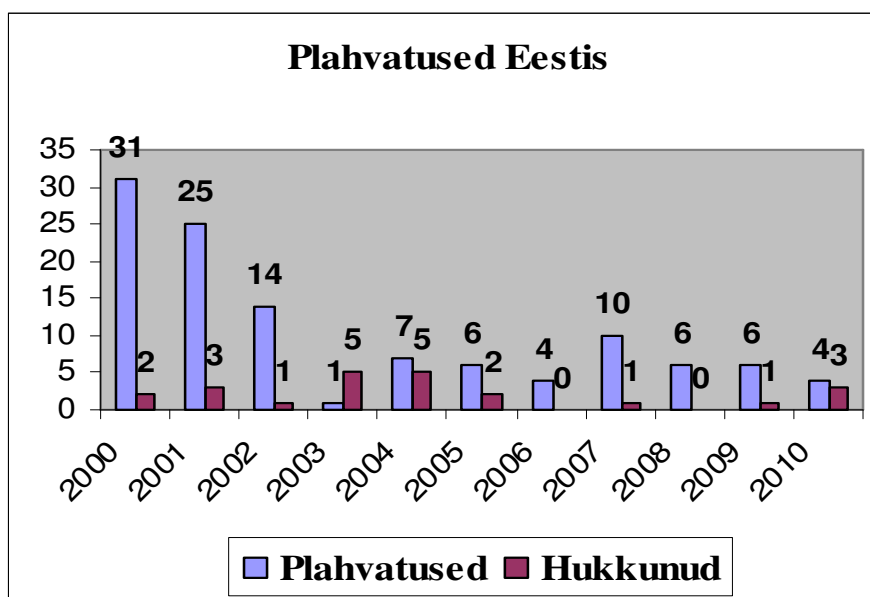
¹⁹ Luzik, J. Ibid, lk 5

²⁰ <http://www.koolielu.edu.ee/112/112/39.htm>

²¹ <http://www.koolielu.edu.ee/112/112/38.htm>

Autor lisab tabeli (Tabel 2) 2000 – 2010 Eestis toimunud plahvatustest ja sellega kaasnevate surmajuhtumitega.

Tabel 2.

Allikas: Kaitsepolitseiamet.

Tabelist nähtuvalt on Eestis toimunud plahvatusi läbi aegade mitmel korral. Meedias kuuleb pidevalt välismaal surmaga lõppenud plahvatustest, terrorirünnakutest, enesetapuga lõppevatest plahvatustest. Inimeste usk maailma parendamisse on niivõrd tugev, mille uskumapanemiseks ollakse nõus võtma endalt elu. Tegelikuses ei ole plahvatuste toimepanemine viinud maailmaparandamiseni. Samas terroristide eesmärgiks on plahvatusiga saada suurel hulgal vigastatuid ja põhjustada võimalikult suurt kahju. Sellise tegevusega saavutavad terroristid võimalikult suure meediatähelepanu, tänu millele õnnestub neil väga laiaulatuslikult oma sõnumit edastada.

2. PLAHVATUSJÄRGNE JÄLGEDE UURIMINE

Kuigi üksikuid menetlustoiminguid ei ole õige järjestada nende tähtsuse järgi, on iga toiming väga tähtis. Lähtuvalt kriminaalmenetluse seadustikust tuleb plahvatusjärgsed jäljed fikseerida sündmuskoha vaatlusega.

2.1. Plahvatusjärgse sündmuskoha vaatlus

Sündmuskoha vaatlus on sageli kriminaalmenetluses esimene menetlustoiming. Sündmuskoha vaatlus on menetlustoiming, mille puhul uuritakse kriminaalmenetluse seaduse sätteid ning menetlustaktika nõudeid ja soovitusi järgides sündmuskohta, eesmärgiga vahetult tundma õppida selle olustikku, avastada kuriteojäljed ning koguda ja talletada tõendamisel kasutatavad andmed kuriteo sündmuse ja muude tõendamiseseme asjaolude kohta. Ühtlasi hõlmab sündmuskoht veel selle koha lähemat ümbrust.²²

Töö sündmuskohal peab olema sihikindel ja selle lähiümbruse vaatlus teostatakse alati kindlas järjekorras. Seetõttu ei saa vaatlust toimetada kaootiliselt, vaid järgides kindlaid taktikalisi nõudeid. Uuritakse sündmuskoha olustikku, õpitakse seda vahetult tundma, analüüsitakse ja hinnatakse saadud andmeid. Kasutades kriminalistika tehnikat, avastatakse mitmesuguseid jälgi. Uurimistoimingu toimetamisel saadud andmed talletatakse. Seeläbi saadakse tõendusteavet kurjategija isikust, teoviisist, tekitatud kahjust ja suurusest.²³

Sündmuskoha vaatlust iseloomustab selle kiireloomulisus ja edasilükkamatus. Vaatlusega viivitamine põhjustab tõendusteabe vähenemise või isegi hävimise mitmete tegurite mõjul. Samuti võib sündmuskoha olustik muutuda küllalt kiiresti ja uurija ei suuda hiljem enam õigesti mõista teo kulgu ning seoseid. Sündmuskoha kaitse ei taga alati faktiliste andmete

²² Menetlustaktika, H. Lindmäe, 1995, lk 103

²³ Somer, J. 1996. Sündmuskoha vaatlus. Paikuse: Paikuse Politseikool. Lk 5

säilimise. Mõnikord on kaitse korraldamine seotud raskustega või pole see pikemaajaliselt lihtsalt võimalik.²⁴

Plahvatusjärgne sündmuskoht on oma olemuselt alati individuaalne sõltudes keskkonnast, kus plahvatus aset leidis. Individuaalne iseloomu poolest, sõltuvalt lõhkeseadeldisest, objektidest mis sündmuskohale on jäänud või jäetud, sinna jäetud jälgedest ja teistest asitõenditest. Plahvatustega seotud sündmuskohtadel on alati oma isikupärasus, isikupära on alati ka kohal endal - territooriumil või ruumil, kus plahvatus on aset leidnud. Sündmuskoha vaatlust teostatakse ka erinevates tingimustes, mis omakorda mõjutavad võtete, tehniliste vahendite valikut ja olustiku ning tõendusteabe talletamise mooduste valikut. Plahvatusjärgse sündmuskoha vaatluse taktika koosneb kõige sihipärasemate ja efektiivsemate võtete süsteemist, mis valmistavad ette menetlemist ja tegevuste talletamist ning on suunatud sündmuskoha olukorra ja materiaalse tõendusteabe talletamiseks. Praktika on tõestanud, et isegi näiliselt väga sarnastel sündmuskohtadel ei esine üks-ühele vaatlusi. Seetõttu sõltub sündmuskoha vaatlustaktika alati tingimustest, saadud informatsioonist ja püstitatud uurimisversioonidest. Seega on esitatul otsene seos sündmuskohal kasutatavate vaatlusmeetodite, kuriteo jälgede ja asitõendite talletamise mooduste valikul.²⁵

Kuna sündmuskoha vaatlus on üldjuhul esimene menetlustoiming, siis selle ülesande lahendamine on küllaltki raske. Sündmuskohal on mitmesuguseid jälgi ja esemeid ning nende hulgast valiku tegemine tähendab tuvastada objekti seos uuritava sündmusega ja objekti tähtsus tõendusteabe saamisel.

Kurjategija tegevus jätab jälgi, sellest tulenevalt tuleb sündmuskohal hoolikalt otsida ka kurjategijale viitavat tõendusteavet (kuriteojäljed, DNA jne). On oluline, et sündmuskoha vaatlus hõlmaks ka ümbruskonda (teisi ruume, trepikodasid, koridore, teid, hoove jne). Jälgede ja esemete avastamisel ei piirduta nendega, mis avastati ühest kohast. Kunagi ei tohi arvata, et tõendusteavet on juba piisavalt kogutud. Sündmuskoha vaatluse igakülgsuse ja täielikkuse tagamiseks liigutakse sündmuskohal, kas otsesuunas, spiraalselt või jagatakse sündmuskoht sektoriteks. Vajadusel kombineeritakse liikumisviise.²⁶

²⁴ Somer, J. Ibid, lk 5

²⁵ Сырков, Моисеев 1980, lk 6

²⁶ Somer, J. Ibid, lk 18

Sündmuskoha vaatlusel eristatakse vaatluse järke. Üheks liigitamise aluseks on tegevus olustiku muutmisel. Vastavalt sellele eristatakse sündmuskoha olustiku uurimist algsel kujul ja sündmuskoha uurimist selle olustiku muutmisel. Esimeses järgus uuritakse olustikku sündmuskohal midagi liigutamata ja ümber paigutamata. Uuriija ja eriala spetsialist tutvuvad sündmuskohaga ning nende peatähelepanu on suunatud objektide asetusele ja paiknemisele. Alati peab arvestama võimalusega, et kurjategija on maha jätnud lõkse. Teises järgus, aga toimub objektide liigutamine ja ümbertõstmine. Nüüd saadakse andmeid vähemärgatavate ja nähtamatute jälgede kohta. Sellised jäljed muudetakse nähtavaks, neid uuritakse, võetakse ära asitõendina kasutatavaid objekte ning kogutakse mitmesuguseid proove. Välja tuleb selgitada, kas tegemist on lõhkeseadeldise või lõhkekeha plahvatusel.²⁷

2.2. Lõhkeseadeldiste ja plahvatusjärgsed jäljed

Jälg kriminalistikalises mõistes on informatsiooni kogum, mida kasutatakse jälitustoimingutes, uurimisversioonide püstitamisel, uurimise suuna määramisel. Jälje abil saadud informatsiooni kasutatakse tõendusliku baasi kujundamiseks kriminaalasjas ja see leiab käsitlemist menetluskohustusdokumentides.²⁸

Plahvatuste järgsed jäljed võivad olla järgmist tüüpi:

- plahvatuskohast leitud materjalid – lõhkeained, lõhkeainete jäägid, lõhkeaine pakendites, detonaatorid (näiteks lõhkekeha kapslid), patareid, elektrijuhtmed, taimerid, kleeplindid jms;
- sõrmejäljed – sõrmejäljed kaasavõetavatel objektidel, süvendjäljed, värviga kujunenud või pinda sööbinud jäljed, jäljed tolmus, jäljed veres, jäljed kuivadel/märgadel mittepoorsetel/poorsetele pindadel;
- klaas ja värv – värvkatte tükid, klaas võrdlusmaterjalina;
- materjalide kokkusobivus – paber, kilekotid, kotid, kleeplint, kleeplindi rullid, klaas, riidesemed, kangad, elektrijuhtmed, katkised tööriistad, värvitükid;
- kinga-, kinda- ja rehvi jäljed – pindjäljed, süvendjäljed, jäljed veres;
- surmisriistade jäljed – lõikejäljed, töö- ja surmisriistad ning

²⁷ Ventsel, O. Ibid, lk 27

²⁸ A, Lall, Kuriteojälgede kriminalistikaline uurimine, Sisekaitseakadeemia, 2010, lk 5.

- bioloogiline materjal - veri, kehavedelikud, koed, organid, karvad.²⁹

Politsei- ja Piirivalveameti statistika (Tabel nr 3) andmetel on aastatel 1998-2010 plahvatuste ja pommiähvardustega seotud 283 sündmuselt kogutud asitõenditena aineosakesi 20, sõrmejälgi 52, jalatsijälgi 6, murdmisriistajälgi 1, DNA proove 46, lasujälgi 4 juhul. DNA proove on sealjuures võetud 2002. aastast.

Tabel nr 3.

Aasta	Sündmus	Sõrme- jäljed	Jalatsi- jäljed	DNA	Murdmis- riist	Lasujäljed	Aine- osakesed	Muud
1998	13						8	8
1999	23					1	3	5
2000	35	6						19
2001	44	10	2				1	9
2002	41	8	1	3	1	1		2
2003	27	5	1	9		1	3	4
2004	20	4	1	4			2	4
2005	18	10	1	8			1	1
2006	16	3		7				3
2007	21	4	1	9				1
2008	9	2		5				2
2009	7			1		1	2	
2010	9							1

Allikas: Politsei – ja Piirivalveamet.

2.3. Jälgede kasutamine kriminalistikalises uurimises

Plahvatuskohast leitud materjalid võimaldavad kindlaks teha kasutatud lõhkeseadeldise tüüpi ja kasutatud lõhkeainet, mille põhjal võib tuvastada kuriteos kahtlustatavate isikute ringi.

Sõrmejäljed võimaldavad:

- identifitseerida isikut kujunenud naha papillaarkurrustiku järgi;
- vähendada-piirata kahtlustatavate ringi naha papillaarkurrustiku jälgede üldtunnuselise ehituse ilmsel mittevastavusel isikuga, varem sündmuskohal olnud või mõnda seal olnud eset puudutanud isikute ringi, millel on avastatud jälgi ja tuua esile jälg, mis on jäetud kurjategija poolt;
- määratleda erisused käes, millega on leitud jälg jäetud;

²⁹ Sündmuskoha tehnilise uurimise käsiraamat.

- ligikaudu määratleda jälje jätnud isiku vanus;
- ligikaudu määratleda peopesajälje kujunemise järgi isiku sugu ja kasv ning
- käe jälgede paiknemise analüüsi tulemusel, seal hulgas mitte täielikult kujunenud papillaarkurdude olemasolul, määratleda kuriteo sooritamise mehhanismi mõningad elemendid.³⁰

Materjalide kokkusobivuse uurimiseks kogutud jäljed sündmuskohalt võimaldavad hiljem kasutada võrdlevate uuringute läbiviimiseks kuriteos kahtlustatava isiku juurest leitud materjaliga.³¹

Jala(jalatsi)jälgede uurimine võimaldab kindlaks määrata kuriteo toimepanemise viisi ja olukorra toimepanemise hetkel; kindlaks määrata kuriteos osalejate arvu; kujundada arvamus anatoomiliselt ja teistest kurjategijate tunnustest (sugu, kaal, füüsilised puudujäägid) ja määrata kuriteo toimepanemise ligikaudse aja; määrata kurjategija liikumise suuna, kiiruse ja iseloomu (jooksis, käis, kandis raskust); mis moel ta sisenes ruumi, milliseid jalatseid kandis ja selle iseloomulikud tunnused.³²

Murdmisriistade jälgede uurimine võimaldab kindlaks teha kuriteo toimumise olemuse ja tingimused; murdmise moodus ja suund, kust poolt on toimunud murdmise, kurjategijate arv ja nende tegevuse järjestus tõkke ületamiseks, murdmise jälgede tekkimise järjekord, kulutatud aeg, mis oli vajalik murdmise teostamiseks; kasutatud tööriistade ja instrumentide hulk, nende gruppi kuuluvus ja eripära; kurjategija kasv ja oletatav füüsis. Samuti võib teha oletusi, et kurjategija võis olla tuttav objektiga kuhu tungiti, on eelnevalt uurinud ja teinud ettevalmistusi kuriteo toimepanekuks; kas tegemist võib olla lavastatud kuriteoga, et varjata teist kuritegu.³³

DNA – geneetilise informatsiooni kandja rakkudes. Bioloogiline materjal võimaldab teha DNA analüüse. Kuna indiviidi DNA on unikaalne ja temale ainuomane, saab selle abil siduda kindlat isikut kuriteoga või välistada see seos. Ühe isiku DNA ülekannet teisele isikule või objektile võib kasutada kahtlusaluse sidumiseks sündmuskohaga.³⁴

³⁰ Lall, A. Ibid, lk 6

³¹ Sündmuskoha tehnilise uurimise käsiraamat

³² Lall, A. Ibid, lk 12

³³ Lall, A. Ibid, lk 25

³⁴ Lall, A. Ibid., lk 5

Kriminalistikaline õpetus jälgedest- kriminalistika tehnika osa, mille uurimise aineks on jälje tekkemehhanism, jälje kujunemise mehhanism, jälje omadused ja tunnused, aga ka nende avastamise võimalused, talletamine ja uurimine eesmärgiga kindlaks määrata uuritava sündmuse faktilised asjaolud. Kuriteojälgedega töötamise etapid on avastamine, kinnitamine, talletamine, säilitamise tingimuste valik ja uurimine (esmauurimine ja seejärel ekspertiis).³⁵

Uuriija töö tulemuse efektiivsus sündmuskoha olukordade, jälgede ja asitõendite talletamisel on tihedalt seotud selliste töövõtete valikuga, mis lubavad konkreetsel juhul võimalikult vähese töö kuluga õigesti eristada, hinnata ja kinnitada sündmuskohalt kogutud tõendusteavet. Enne sündmuskohal töö alustamist, peab analüüsima eelnevalt saadud informatsiooni ja sellest tulenevalt jagama ära tööülesanded: kes koordineerib tegevust, kes alustab tööd vahetus otsimisalas; kes alustavad tööd üldises otsimisalas; kes tegeleb video- ja fotoülesvõtetega; kes teeb sündmuskoha plaani; kes teostab vajalikud mõõtmised ja võtab proovid; kes tegeleb märgistamise ja pakendamise; kes hakkab edastama informatsiooni.³⁶

³⁵ Lall, A. Ibid lk 5

³⁶ O. Ventsel, Plahvatusjärgne sündmuskoht. Lõputöö

3. MÄRT RINGMAA KOHTUASI

Käesolevas peatükis toob autor välja Harju Maakohtu süüasjas nr 1-06-12187 kasutatud lõheseadeldisi, kasutatud lõhkematerjale sündmuste kaupa. Mida sündmuskohtadel koguti tõendite kaupa, milleks kogutud tõendid kasutati. Milliseid järeldusi võimalik teha kogutud tõendite pinnalt, mis viisid lõpuks peamise kahtlusaluseni.

3.1. Lõhkeseadeldised

Harju Maakohtu otsuses nr 1-06-12187 olid lõhkeseadeldise valmistamiseks vajalikeks osadeks leidude alusel korpusena kasutatud plekkämber, juhtmed, tumbler, lisaviiteseade ja toiteelemendid, lõhkeseadeldis koosnes laengust ja elektrilisest sütikust, mis rakendus suure tõenäosusega plahvatuses hukkunud isiku tegevuse tagajärjel sulgunud vooluringist.³⁷

Antud kohtuasjas tuvastati, et omavalmistatud lõhkeseadeldised koosnesid:

- 05.12.1994 Kuusalu vallas, Kiiu külas (maja krundile saun-abihoone juures) plastanumasse paigutatud lõhkeainest ammoniit, äratuskellast, lülitist, kandiliseks viilitud kapinupust ja sütikust;
- 18.12.1998 Tallinnas Pae tn 48 (elumaja) ammooniumnitraadil baseeruvast lõhkeainest, musta värvi polüetüleenmaterjalist, õhukeseseinalisest terasplekist, teibist, 4,5V patareist, elektri-detonaatorist, musta värvi pakeliidist võrgupistikust ja RVP-72 tüüpi pneumolülitist;
- 22.09.2000 Tallinnas Sõpruse pst 249 (Hansapanga sularahaautomaadi juures) ammoonium- ja kaaliumnitraadi segust valmistatud lõhkeainega täidetud kanistrist, riidekotist, elektridetonaatorist, äratuskellast, musta värvi pistmikust, kahest 4,5V patareist, teibist ja ühendusjuhtmetest;
- 04.01.2001 Tallinnas Vikerlase 23 (Hansapanga sularahaautomaadi juures) trotüüli, ammoonium- ja kaaliumnitraadi segust valmistatud lõhkeainega täidetud kanistrist,

³⁷ Harju Maakohtu otsus nr 1-06-12187. Ibid, lk 264

- riidekotist, elektridetonaatorist, äratuskellast, musta värvi pistmikust, 9V patareist, teibist, ühendusjuhtmetest, surunupust ja RVP-72 tüüpi pneumolülitist;
- 11.04.2001 Tallinnas Punane tn 15 (klaastaara vastuvõtupunkt) 6,3 kilogrammist ammooniumnitraadi, alumiiniumpulbri ja suitsuta püssirohu segust valmistatud lõhkeainega täidetud kanistrist, riidest kotist, teibist, kahest 4,5V patareist, elektridetonaatorist, ühendusjuhtmetest, võrgupistmikust ja äratuskellast;
 - 11.05.2003 Tallinnas aadressil Pae tn 23A (elumaja korter nr 30) ammooniumnitraadi, trotüüli ja pentriidi segust valmistatud lõhkeainest, plastanumast, plekkmahutist, vähemalt kahest 4,5V patareist, elektri-detonaatorist, teibist, ühendusjuhtmetest ja musta värvi pakeliidist võrgupistikust;
 - 19.11.2003 Tallinnas Pae tn 23 (elumaja trepikoda) 10,7 kg ammooniumnitraadi, trotüüli ja bensiini sisaldava põlevvedeliku segust valmistatud lõhkeainega täidetud kanistrist, riidekotist, teibist, viiest 4,5V patareist, elektridetonaatorist, RCA pistmikust ja soojus-liikumisandurist;
 - 17.05.2004 Tallinnas Pae tn 23A (elumaja korter nr 18) nitraate ja trotüüli sisaldava lõhkeainega täidetud plastanumast, kotist, teibist, 4,5V patareist, elektridetonaatorist, ühendusjuhtmetest, musta värvi pakeliidist võrgupistikust, tumblerlülitist ja kahepoolsest tinatatud plekist;
 - 03.09.2004 Tallinnas Pae tn 68/78 (maja kõrval asuv taksofoni kabiin) nitraate ja heksogeeni sisaldava lõhkeainega täidetud plastanumast, kotist, teibist, 4,5V patareist, elektridetonaatorist, ühendusjuhtmetest, plekist, kollasest metallist kraega lülitist;
 - 06.04.2005 Tallinnas Punane 17A (klaastaara vastuvõtupunkt) ammooniumnitraadil baseeruva lõhkeainega täidetud plekkanumast, riidekotist, äratuskellast, teibist, 4,5V patareist, elektridetonaatorist, ühendus-juhtmetest ja RVP-72 tüüpi pneumolülitist;
 - 09.09.2005 Tallinnas Pae tn 56 (elumaja korteri rõdu all) heksogeeni ja trotüüli sisaldava lõhkeainega täidetud plekkämbrist, metallkorpusest, teibist, 4,5V patareist, elektridetonaatorist, ühendusjuhtmetest, ja trumblerlülitist ning
 - 03.11.2005 Tallinnas Pae tn 19 (Lasnamäe Sotsiaalkeskust piirava vörkaia äärde) eeluurimisel tuvastamata lõhkeainega täidetud plastanumast, teibist, 4,5V patareist, elektridetonaatorist, ühendusjuhtmetest ja pistmikust.

Vastavalt väljatoodud näidete puhul on tõestatud, kui edukalt on võimalik omavalmistatud lõhkeseadeldist valmistada.

Järgnevalt toob autor kohtuotsusest välja lõhkeseadeldistes kasutatud lõhkematerjalid ehk lõhkeained:

- 5.12.1994 lõhkeainet ammoniit;
- 8.12.1998 ja 06.04.2005 ammooniumnitraadil baseeruvat lõhkeainet;
- 22.09.2000 ammoonium- ja kaaliumnitraadi segust valmistatud lõhkeainet;
- 4.01.2001 trotüüli, ammoonium- ja kaaliumnitraadi segust valmistatud lõhkeainet;
- 11.04.2001 ammooniumnitraati, alumiiniumpulbrit ja suitsuta püssirohtu;
- 11.05.2003 ammooniumnitraadi, trotüüli ja pentriidi segu;
- 19.22.2003 ammooniumnitraati, bensiini sisaldava põlevvedeliku segu, trotüüli;
- 17.05.2004 nitraate ja trotüüli sisaldavaid lõhkeaineid;
- 03.09.2004 nitraate ja heksogeeni sisaldavaid lõhkeaineid;
- 09.09.2005 heksogeeni ja trotüüli sisaldavat lõhkeainet ning
- 03.11.2005 tuvastamata lõhkeainet.

Kohtuekspertiisi ja Kriminialistika Keskuse kohtuekspertide E. Armolik ja M. Toometi poolt 10.01.2006 koostatud lõhkeaine ekspertiisiaktis nr AL-1470-05/8789 (V kd. tl. 44-46) eksperdiarvamusest, nähtub, et 11.04.2001 Tallinnas Punane 15 paigaldatud lõhkekehast leitud lõhkeaine sisaldab alumiiniumpulbrit, ammooniumnitraadi ja suitsuta püssirohu graanulite segu. Alumiiniumpulbrit kasutatakse laialdaselt värvitööstuses värvipigmendina. Ammooniumnitraati kasutatakse väetisena ja lõhkeainena segu lõhkeaines. Kuid nende ainete segu (lisaks veel mürsu suitsuta püssirohi) saab olla ainult omavalmistatud lõhkeaine/pürotehniline segu, tööstuslikult sellist segu ei valmistata.³⁸

3.2. Sündmuskohalt kogutud jäljed

18.12.1998 Tallinnas Pae tn 48 trepikojas toimunud lõhkeseadeldise plahvatuse episoodis:

- musta elastse plastmassi ja paela tükid;
- kergekaaluline 2 mm seinapaksusega plastmassitükk;
- musta värvi polüetüleenkilest koti fragment;
- 0,12-0,03 mm paksuse musta kile/paela fragment;
- õhukeseseinalised 0,25-0,05 mm paksused teraspleki tükid. Suurima pleki mõõt on

³⁸ Harju Maakohtu otsus nr 1-06-12187.Ibid

45x53, plekitükid on rebenenud ja õhenevate servadega;

- toiteelemendi korpuse fragmendid;
- toiteelemendi ferriitsüdamiku 2 tükki;
- roheline isolatsiooniga ühesooneline nn montaaži juhe;
- mustast tekstoliidist lambipirnipesad;
- jõukaabli armeering;
- erinevat päritolu klaasi tükid ning
- pneumaatilise lüliti tükid.

Koostatud ekspertiisimäärus, millega on määratud lõhkeseadeldise ja lõhkeaineekspertiis.

22.09.2000 Tallinnas Sõpruse pst 249 maja esimesel korrusel asuva kaupluse „Konsum“ ukse kõrval asunud Hansapanga sularahaautomaadi juures toimunud plahvatuse episoodis:

- fragmendid valgest plastmassist - 2 tükki (plastmassist kanistri osad). Ühel tükil on avaus korgi jaoks (kanistri ülemine osa). Teisel tükil (kanistri põhjaosa) on olemas markeering „B 90000 GENT5.....CORPLAST PE-HD“;
- erineva formaadiga plaastri fragmendid, mis on osaliselt värvitud helesinist värvi;
- pruuni värvi kleplindi fragmendid - 2 tükki;
- 2 tükki kartongi - suurusega 7x6 cm kirjega: „directions for u...“ ja suurusega 4x6, 5 cm kirjega: „.....rau..hsinf...“;
- erineva suurusega puidust jupid (5 tükki). Kolmes nendest on sees naelad ja üks nendest on kinni liimitud valge kleplindiga;
- musta värvi keermega plastmassist korgi 2 fragmenti;
- halli värvi kunstnahast 3 fragmenti rihmade kujul;
- halli värvi kunstnahast koti erineva suurusega fragmendid (3 tükki). Üks fragment suurusega 7x43 cm /koti ülemine osa). Teine fragment suurusega 16x28 cm (kotitasku), kotitasku pöördel on olemas kirje: „Сумка жен..“. Kolmas fragment suurusega 20x18 cm (koti alumine osa);
- erineva suurusega kartongi fragmendid (väikeste tükkidena). Valget värvi jämpapaberi 3 fragmenti (väikeste tükkidena);
- tükk õhukest paberit;
- valgest plastmassist detail koos kahe liigutatava kinnitusega;
- põlenud nõõri fragment suurusega 36 cm;

- monteerimisplaat trükkimise jaoks suurusega 2x7 cm;
- rohelist värvi plastmassdetail suurusega 2,5x8 cm;
- mustast plastmassist erineva suurusega fragmendid;
- pistiku ja pistikupesa detailid (musta värvi erineva suurusega plastmassdetailid, mutter, kaks metallist pistikukahvli taolist eset, kaks metallist pistikupesa eset);
- äratuskella detailid (musta värvi erineva suurusega plastmassdetailid äratuskellapanu näol, erinevad metallist osad, metallist rull);
- kaks paberist äratuskella numbrilaua tükki numbritega. antud tükide kokkupanemisel saab välja lugeda kirje „kansai“;
- metallist ese kellaseieri näol;
- erineva suurusega fragmendid läbipaistvast violetset värvi plastmassist;
- erineva suurusega elektrijuhtmed koguses 10 tükki;
- kahe patarei varta longlife 4, 5v osad;
- üks patarei 1, 5v toshiba heavy duty aa;
- valget ja halli värvi isoleerpaela osakesed, millistel on läbipaistvad violetset värvi plastmasskorpuse osakesed;
- erineva suurusega halli värvi plastmassi fragmendid. antud tükidel on Hansapanga deebetkaardi kirjega „card“ „maes“ fragmendid ning
- erineva suurusega fragmendid halli värvi plastmassi näol, eeldatavasti Hansapanga rahaaparaadi korpusest.

Koostatud ekspertiisimäärus, millega on määratud trassoloogia, lõhkeseadeldise, lõhkeaine-, kiu-, daktüloskoopiaekspertiis ning DNA ekspertiis.

04.01.2001 Tallinnas Vikerlase 23 asuva „Laagna“ kaupluse Hansapanga sularahaautomaadi juures toimunud plahvatuse episoodis:

- kolm vigastatud patareid supercell 9v;
- üks vigastatud patarei 9v;
- kaks vigastatud patareid gp supercell 9v, millistel on kleeplindi fragmendid - erineva suurusega sinist värvi plastmasstükid (15 tk);
- halli värvi kleeplindi tükk (rebitud) pikkusega 3,5 cm;
- erineva suurusega halli värvi kleeplindi rebitud tükid;
- üks juhtmekesta fragment pikkusega 13 cm;
- kolm metallist detaili paksusega 1,5 mm;

- kaks musta värvi kummitükki;
- kolm pruuni värvi plastmassist fragmenti, millistele on kleebitud punane kumm;
- metallist silindrikujuline ese, mille ühelt poolt väljuvad elektrijuhtmed;
- elektrijuhtme fragment pikkusega 8,5 cm valget värvi isolatsiooniga/kestaga, millega on ühendatud lisajuhe pikkusega 3,2 cm;
- kaks valget värvi plastmasstükki;
- valget värvi plastmassist hammasratta fragment;
- kaks musta värvi plastmassist fragmenti;
- viis metallist deformeerunud tükki, millistest neljale on kinnitatud poldid;
- valget värvi isolatsiooniga/kestaga juhtme tükk pikkusega 5 cm;
- elektrijuhtmed (jupid) koguses 9 tükki pikkusega 2; 2, 5; 5; 5, 5; 8; 11; 13; 14; 15 ja 17 cm;
- kaks elektrijuhtme (ühesooneelised) tükki pikkusega 4 ja 21,5 cm;
- kaks elektrijuhtme (kahesooneelised) tükki pikkusega 37 ja 3,5 cm kümme erineva pikkuse ja läbimõõduga elektrijuhtme fragmenti erineva suurusega halli värvi plastmassist fragmendid;
- erinevad metallist detailid;
- monteerimisplaat trükkimiseks 10x7 cm, patarei ja erinevad elektridetailid (pangaautomaadi detailid);
- vedrunõel;
- valgest plastmassist toru pikkusega 17,5 cm;
- valgest plastmassist hammasrõngas;
- valge isolatsiooniga elektrijuhtme tükid pikkusega 10; 6; 5; 5; 5; 7 ja 15 cm;
- isolatsioonita alumiiniumjuhet pikkusega 5; 5, 5; 6, 5; 6; 5; 4; 3, 5 ja 1,5 cm;
- rohelist värvi isolatsiooniga elektrijuhet pikkusega 7; 7; 9; 1, 5; 3; 11; 1, 5; 15; 10, 5; 4, 5; 13, 5; 5; 4; 7; 3, 5; 4, 5; 5 ja 5 cm;
- üks musta värvi isolatsiooniga elektrijuhe, üks punast värvi isolatsiooniga elektrijuhe ja üks valget värvi isolatsiooniga elektrijuhe;
- erineva suurusega mutrid, poldid ja nende fragmendid;
- erinevad metallist detailid;
- erineva suurusega musta värvi plastmassist, klaasist, paberist ja plaastrist fragmendid, kunstnahast koti fragmendid;
- erineva suurusega puidust tükkide fragmendid;
- erineva suurusega valget värvi plastmasstükid ning

- 14 g halli värvi pulbrit.

Koostatud ekspertiisimäärus, millega on määratud lõhkeseadeldise, lõhkeaine- ja daktüloskoopiaekspertiis ning DNA ekspertiis.

11.04.2001 Tallinnas Punane tn 15 asuva klaastaara kioski juurde lõhkeseadeldise paigaldamise episoodis:

- halli värvi, sangadega, riidest kott, mõõtmetega 30x40 cm;
- plastmassist 51 mahtuvusega valget värvi kanister, milles alumiiniumi sarnane aine. kanistri ühe seina külge on kleebitud Liptoni teepakend ja mille külge on omakorda kinnitatud valget värvi juhtmed, mille otsas on stepsel;
- äratuskell, mille klaas on ühest nurgast kolmnurgakujuliselt (kokku) ära lõigatud ja sealt august paistab metallist kontakt. Äratuskell on musta kleelindiga seotud puust tahvli külge;
- elektroskeem;
- kaks 4,5 v omavahel kokkuteibitud patareid ning
- elektridetonaator, mille külge on teibitud juhe koos pistikuga.

Koostatud ekspertiisimäärus, millega on määratud lõhkeseadeldise, lõhkeaine- ja daktüloskoopiaekspertiis ning DNA ekspertiis.

11.05.2003 Tallinnas Pae tn. 23A korteris nr 30 toimunud plahvatuse episoodis:

- kettakujulist plastiktihendit;
- 4 mm läbimõõduga grafiitelektroodi tükid;
- grafiitelektroodi vaskkübar ja kaks tinatud plekist jootejälgedega 6,8...7 mm laiust klemmi;
- toitepatareide tsingist galvaanilise silindriseina tükidrebestatud servadega väheläbipaistvast materjalist plastikmaterjalist mahuti tükid ja sellele kuuluv sinine kork;
- erineva suurusega raudplekist tükid;
- plahvatuse lähipiirkonnas asetsenud riide ja kiletükid, sinine õhuke plastkile ning
- erinevad juhtmed.

Koostatud ekspertiisimäärus, millega on määratud lõhkeseadeldise, lõhkeaine- ja DNA

ekspertiis.

19.11.2003 Tallinnas Pae tn 23 maja 1 korruse trepikotta lõhkeseadeldise paigaldamise episoodis:

- peene struktuuriga pulbrisegu kogukaaluga 63,2 g;
- papitükk mõõtmetega 3x50x35 m, millel asub sinise pastapliatsiga käsitsi kirjutatud kirje “ kat; koht”;
- 10 liitiline musta keermekorgiga Soome firma „Aspokem“ jahutusvedeliku zero plastmasskanister. muutuva tehasekirjena on tootele kantud musta värviga nr 40807, pakend on valmistatud 1996. aasta. Oktoobrikuus, milles asetses helepruuni värvi aine 10,7 kg;
- sangadega alt rebenenud tekstiilkott;
- kleplindid: kollasel paberpõhimikul linnid laiustega 19, 25,5 ja 35,5 mm; must veekindel 18,8 mm isoleerpael; valkjas 23 mm tekstiilleikoplaaster; 46 mm kahepoolne, valge liimikihiga kombineeritud põhimikul “powerteip5 3r12 tüüpi 4,5v mustades plastkorpustes lapikpatareid, milledest kaks ühepoolse punasekirju etiketi (firmatähis ebf super heavy duty- a green produkt). kolm sinikollase paberkattega ja 12.2006 aegumistähtajaga sirius ekstra patareid. Patareide kõikidele klemmidele olid ühendused teostatud välja isolatsiooniga paljusooneliste juhtmete jootmise teel. Mitmesooneliste juhtmete ühenduskohtades on kasutatud 4 mm valgest isolatsioonimaterjalist rüüsi ja jootmist vene päritolu tumberlüliti;
- vene päritolu 250v ja 2,5a hõrendusel töötav vaakuumlüüti ja vaskne ülakontakt valge plastkaan, millesse tehtud avases punast värvi valgusdiodid infrapuna soojus/liikumisandur;
- relee Ryden ning
- plahvatanud jälgedega tsiviilotstarbeline detonaator lühendatud läbipaistva isolatsiooniga juhtmete ja RCA pulkpistiku juures keermetamisega jätkatud elektridetonaator koos juhtme ja pistikuga. Helepruunist tihendusorgist 16 mm kaugusel asetseb teraskorpusel kollasest sulanud materjalist rõngas. Ümmarguse kujuga magnet.

Koostatud ekspertiisimäärus, millega on määratud lõhkeseadeldise, lõhkeaine-, sõrmejälje, käekirja-, daktüloskoopiline ekspertiis ning DNA ekspertiis.

17.05.2004 Tallinnas Pae tn 23A korteris nr 18 toimunud plahvatuse episoodis:

- pruunivärvilisest kunstnahast koti tükid ja koti juurde kuuluvad kergemetallist ja vaskse pinnakattega needid;
- sinise kirjega valge kilekoti tükid;
- hõbedavärvilised õhukesest plastmaterjalist tükid;
- poolläbipaistvast plastkanistri kollaseks muutunud materjali tükid;
- lapikpatarei 3r12 sirijus extra galvaanilise tsinkkannu, selle tihendite, söeelektroodi, musta plastkorpuse ja kaane tükid koos kollase - sinise trükitud etiketi jäänusega;
- kahepoolset tinatatud 0,3 mm paksuse tugevalt kägardunud ja rebenenud servadega pleki tükid;
- mustast plastmaterjalist fikseeritav paneelilüliti puuduva klahviosaga;
- vene päritolu trumleri tb2-1 või tr1-2 keerrestatud metallkaela purunenud ja deformeerunud fragment;
- erinevad juhtmetükid; võrgupinge kaabli halli väliskesta tükid; torukujulise valge rüüsi fragmendid ning
- vene tsiviilotstarbelise elektridetonaatori oksüdeerunud lipik numbriga 5.

Koostatud ekspertiisimäärus, millega on määratud lõhkeseadeldise ja lõhkeaine- ning DNA ekspertiis.

03.09.2004 Tallinnas Pae tn 68/78 maja kõrval asuva telefoniautomaadi kabiinis toimunud plahvatuse episoodis:

- mustast ning helepruunist nahast koti tükid, mille seemisnahale sarnaneva siseküljel asetseb paberetikett, mille on säilinud kirjed “_ees_te tel 68...”;
- valge isolatsiooniga mitmesoonelised vaskjuhtmed ja rüüsi tükid;
- 10 mm laiune sinist värvi isoleerpaela tükid;
- maalriteibi tükid;
- võimalikud detonaatori tükid;
- pika keermeosa ja surunupuga lüliti tükid;
- kollast värvi plastmassnõu tükid;
- punase korgi tükid ja kork;
- 4,5 v patarei tükid;
- raudpleki tükid;
- kapronmaterjalist ehituskiilu tükk;

- musta värvi võimaliku prügikoti tükid ning
- erinevad plastikust tükid (sinist, punast, valget, musta ja rohekat värvi).

Koostatud ekspertiisimäärus, millega on määratud lõhkeseadeldise ja lõhkeaine- ning DNA ekspertiis.

06.04.2005 Tallinnas Punane 17A asuva klaastaara vastuvõtupunkti kioski tagusel alal toimunud lõhkeseadeldise plahvatuse episoodis:

- 0,8...0,9 mm paksusega plahvatuse ja detonatsioonikahjustustega raudplekitükid, mis on plahvatuse suhtes välisküljelt olnud osaliselt kaetud musta värvi kattekihiga;
- tumepruunist tugevast tekstiilmaterjalist sangaga koti, särgi või pintsaku tükid ning üks samast materjalist torujas moodustis, mis sarnaneb kitsale käisele;
- mitmesoonelised valge isolatsiooniga juhtmed, mille ühel tükil on eristatav sõlm;
- valge rüüsi tükid;
- elektridetonaatori kork;
- 4,5 v-se lapikpatarei tsinkkannude plekifragmendid ja ümmargused otsakaaned;
- 1,5 v "sirijus extra" patarei väline ümbristükk;
- vene päritolu mehaanilise tööpingi surunupp;
- pika keermeosa ja surunupuga lüliti tükid (krae);
- mustast plastikust pistikupesa tükid;
- sinist värvi plastikust tükid;
- puidutükid mõningad valge kummeeritud ainega;
- elektromehaanilise kella tükid;
- voodilina värvid (valge- roosad ruudud) ning
- erinevad kilekoti tükid (Säästumarket, Konsum; must prügikott).

Koostatud ekspertiisimäärus, millega on määratud lõhkeseadeldise ja lõhkeaine- ning DNA ekspertiis.

09.09.2005 kella 09.31 ajal Tallinnas Pae 56 maja tagusel alal toimunud lõhkeseadeldise plahvatuse episoodis:

- erineva suurusega plekitükid;
- võimaliku vooluallika plekitükid ja grafiitpulgad;

- tumblerlüliti fragmendid (mutter, kruvi ja pealisplaat);
- ämbri sanga osa;
- magneetilise raudmetalli tükid, milliseid leiti ka hukunu kehast ning
- valkja isolatsiooniga juhtmed 7 vasksoone ja ühesoonelise roheliseks oksüdeerunud jooteühendustega.

Koostatud ekspertiisimäärus, millega on määratud lõhkeseadeldise ja lõhkeaine- ning DNA ekspertiis.

03.11.2005 Tallinnas Pae tn 19 asuva Lasnamäe Sotsiaalkeskust piirava võrkaia ääres, tühermaa poolset alal toimunud lõhkeseadeldise plahvatuse episoodis:

- erineva suurusega poolläbipaistvast valkjast-kollakas poolelastsest materjalist plastknõu tükid kuni 3,5 mm paksusega;
- galvaaniliste tootelemendi grafiitsüdamiku lühikesed jupid ja tsinkpleki tükk tootelemendist;
- erineva suurusega metallfragmendid. Ühel 0,4 mm paksusega alumiiniumpleki tükil on säilinud musta trükivärviga pealekantud numbrid 000M 1184;
- punasest plastikust võimaliku korgi tükid, milledest on eristatavad korgi 13 joont cm-le külgpind ja alumine võru;
- käterätiku kangale sarnased ribad, mille värvides esineb valge, punane, roheline ja must;
- 1 mm seinapaksusega musta värvi jäiga plastmassi tükid;
- 200 grammise rohelise-kollase-oranživärvilise tetrapaki tükid, mille üks pool on kaetud hõbepaberiga;
- väikesemõdulise kilekoti ribad "Selveri" kirjetega – valgel alusmaterjalil on kohati sinise, punase ja kollase värvitrukk;
- erineva pikkusega valkja isoleerpinnaga juhtmetükid. Pikim juhtmetükk on 76 mm ja 0,6...0,7 mm läbimõõduga ning pealt kaetud musta värvi isoleerpinnaga;
- ühe pistiku jäänused koos kruvidega ning
- 10 vasetatud terasplekist detonaatori korpuse fragmenti.

Koostatud ekspertiisimäärus, millega on määratud lõhkeseadeldise ja lõhkeaine- ning DNA ekspertiis.

3.3. Järeldused

Esimese plahvatuse sündmuskoha vaatlust on teostatud erinevatel aegadel mitme menetleja poolt. Ajaliselt esimene on Tallinna Politseiprefektuuri uurija poolt koostatud sündmuskoha vaatlusprotokoll, kus kajastatakse uurimistoimingut, mis on läbi viidud 18.12.1998 kell 03.37-09.30. Vaatluse käik fotografeeriti, kuid sündmuskohalt midagi kaasa ei võetud. Teine sündmuskoha vaatlusprotokoll on koostanud Kaitsepolitseiameti assistendi poolt. Selles protokollis kajastatakse sündmuskoha vaatlust, mis toimus 18.12.1998 ajavahemikul kell 5.00-11.00. Vaatluse käik salvestati, kuid sündmuskohalt kaasa võetud esemete kohta märge puudub. Kriminaalasja materjalide juurde ei olnud lisatud tõendit ega muud dokumenti, mille alusel oleks olnud jälgitav plahvatuskohal Päästeameti töötajate poolt leitud ja tähtsaks peetud fragmentide jõudmine menetleja kätte. Raportfototabelitel olevate fotodega esemetest ei saanud kohtus kindlalt väita, et esemed, mida kirjeldati asitõendi vaatlusprotokollis ning mida uuriti ekspertide poolt koostatud ekspertiisiaktis on ka tegelikkuses samad esemed, mis leiti plahvatuse sündmuskohalt 18.12.1998. Selliste tõendite pinnalt ei saanud kohus teha järeldusi M. Ringmaa seotuse kohta selle kuriteoga ning selles episoodis mõisteti õigeks.

Teise episoodi sündmuskoha vaatlusprotokollist nähtub, et uurimistoimingus isik, kelle nimi ei ole protokollis loetav. Vaatlusprotokollis on kajastatud olukord sündmuskohal. Tehnilistest abivahenditest kasutati fotoaparaati, sündmuskohalt midagi kaasa ei võetud. Samas selgub 22.09.2000 koostatud ettekandest, et sündmuskohal viibis ka pürotehnika spetsialistide grupp, kes teostasid paralleelselt politseiametnikega sündmuskoha vaatlust ja määrasid ekspertiisi. Selle kohta, milline spetsialistide grupp sündmuskohal viibis, mis toiminguid nende poolt tehti, milliseid ekspertiise määrati ning millised esemed sündmuskohalt kokku korjati ja politsei käsutusse anti, kriminaalasjas andmed puuduvad. Esmane märk kriminaalasjas olevatest sündmuskohalt äravõetud fragmentidest on 16.10.2000 koostatud ekspertiisimääruses, millega on määratud trassoloogia- ja lõhkeseadeldise ekspertiis. Järgmisena on teostatud daktüloskoopiaekspertiis, kuhu esitati lõhkenud kanistritükid ja leukoplastilõigud, millelt nahapapillaarkurrustiku jälgi ei avastatud. Mis asitõenditest edasi sai, selle kohta ekspertiisimääruses andmed puuduvad. Vaatlusprotokollis on asitõendeid küll kirjeldatud, kuid puudub märge tehnikavahendite kasutamise kohta, seega asitõendeid fotografeeritud ei ole. Määrati kiuekspertiis, andes ekspertide käsutusse plahvatuse sündmuskohalt leitud lõhkeaine sees olevad mitmed karvad. Varem on seda lõhkeainet aineekspertiisi käigus uurinud ekspert, kes kasutas muuhulgas ka aine mikroskoopilist

uurimist. Selle ekspertiisiakti kirjeldavast osast ei nähtu, et ekspert oleks uuritava aine seest leidnud mitmeid karvu. Samuti ei ole aine seest leitud karvu kirjeldatud ka asitõendite vaatlusprotokollis. Kiuekspertiisi aktis antud arvamuse kohaselt leiti kümme inimpäritolu karva, mis edastati DNA ekspertiisi. DNA ekspertiis selles episoodis on uurija määrusega määratud 25.10.2004, s.o rohkem kui neli aastat pärast toimunud sündmust. Ekspert asunud seisukohale, et halli leukoplaastri esimeselt fragmendilt ja halli leukoplaastri teiselt fragmendilt DNA analüüsiks võetud proovid saavad pärineda sellelt mehelt, kelle DNA profiili on määratletud. DNA koondekspertiisiaktis antud eksperdiarvamuse annavad eksperdid, et varasema ekspertiisi käigus analüüsitud proovidest halli leukoplaastri esimeselt fragmendilt ja halli leukoplaastri teiselt fragmendilt määratletud osalised DNA profiilid osutavad mehelt pärinevale bioloogilisele materjalile. Saadud tulemuste alusel saavad need proovid pärineda M. Ringmaa'lt. Neis proovides esinevad kõik alleelid, mis on olemas M. Ringmaal, kuid osades lookustes kas ongi selline sõna on mõned alleelid puudu, mis võis olla tingitud sellest, et alleelid ei ole tulnud määramise käigus välja. Samas ei esine proovis ühtegi alleeli, mida ei oleks M. Ringmaa võrdlusproovis. Hinnates kogumis käesolevas episoodis uuritud tõendeid leiab kohus, et tõendite kogum ei ole piisav M. Ringmaa süüdimõistmiseks selles kuriteoepisoodis.

Kolmandas kuriteoepisoodi ettekandest nähtub, et sündmuskohal käis eridemineerimistalitus, kes tegid esialgse ülevaatus ja sündmuskohta valvati hommikuni. Kuna väljas oli pime, siis ei olnud võimalik teha sündmuskoha vaatlust. Vaatlust sündmuskohal on teostatud 04.01.2001 kell 10.04-11.45. Sündmuskoht fotografeeriti, sündmuskohalt midagi kaasa ei võetud. Asitõendeid on vaadeldud, kuid asitõendeid ei ole fotografeeritud. Daktüloskoopiaekspertiis tulemusi ei andnud, sest ekspertiisiks esitatud halli metalse läikega pulbrilise ainega määrdunud nelja lapiku väikepatarei ja sinist värvi plasttükikeste pinnad olid daktüloskoopilisteks uuringuteks kõlbmatud. Kahe patarei, plasttükikeste ümber ja teibikogumist lahti harutatud teibilõikude halli pulbriliseainega mittemäärdunud sisemisel liimipindadel naha papillaarkurrustiku jälgi ei avastatud. DNA analüüsiks võetud proovidest kaks hallilt leukoplaastri fragmendilt ja põlenud rüüsilt osutusid segaproovideks, milledes sisalduv bioloogiline materjal pärineb enam kui ühelt inimeselt. Võrdlusproovide puudumise tõttu ei olnud võimalik tuvastada kellelt bioloogiline materjal pärineb ning DNA analüüsi tulemused säilitati edasisteks võrdlusteks. DNA koondekspertiisiaktis antud eksperdiarvamuse kohaselt ei ole nende segaproovide analüüsil saadud tulemuste alusel võimalik teha usaldusväärseid järeldusi M. Ringmaa'lt pärineva bioloogilise materjali sisaldumise/mittesisaldumise kohta nendes segaproovides. Hinnates kogumis käesolevas

episoodis uuritud ja eelpool refereeritud tõendeid leidis kohus, et tõendite kogum ei olnud piisav M. Ringmaa süüdimõistmiseks selles kuriteoepisoodis ning ta mõisteti õigeks. Ei ole kogutud ühtegi otsest tõendit, mis seostaks M. Ringmaad selle kuriteo toimepanemisega. Ka selles episoodis oli kohtul analoogsed etteheited menetlejale seoses asitõendite kogumise, fikseerimise ja säilimise tagamisega.

Neljandas sündmuskoha vaatlusprotokollis kirjeldab uurija halli värvi riidest kotti, mille seest paistab äratuskell, juhtmed ning isoleerpael. Koti kõrval on näha valget värvi plastmasskanister, mille küljes on karp ja stepsliga juhe. Teises sündmuskoha vaatlusprotokollis kirjeldab uurija lõhkeseadeldise detaile, pärast seda, kui lõhkeseadeldis oli purustatud kahe lasuga veekahurist. Sündmuskohalt leitud esemed on üle antud Kaitsepolitseiametile 16.04.2001. Neid esemeid on vaadeldud asitõendite vaatlusprotokollis, fotografeeritud ja asitõendiks tunnistatud. DNA ekspertiisi aktides on antud arvamus, et analüüsitud proovid riidest koti sangadel on segaproovid, mille analüüsi tulemusena ei saa välistada M. Ringmaalt pärineva bioloogilise materjali sisaldumist nendes segaproovides, kuna kõigis analüüsitud DNA lookustes olid esindatud ka kõik M. Ringmaal esinevad DNA alleelid. Hinnates kogumis selles episoodis kogutud ja uuritud tõendeid, leidis kohus, et on leidnud tõendamist M. Ringmaa poolt selle kuriteo toimepanemine. Lisaks sellele, et riidest koti sangadelt on leitud M. Ringmaa DNA-d, on tema viibimiskoha Raasiku Pae 9 maja läbiotsimisel leitud piimanõu, mille sees oli hõbedase pulbri jälgi. Ekspertid on andnud oma arvamuse selles, et lehrilt ja piimanõu seintelt ja põhjast on leitud ladestusena alumiiniumnitraati, mis sisaldab alumiiniumpulbrit. Kuigi Pae 15 sündmuskohalt leitud lõhkeainesegu ja piimanõust leitud segu on koostisainete poolest kokkulangevad, ei saanud ekspertid teha järeldust nende ainete pärinemise kohta samast allikast. Samas on ekspert andnud tõenäolise arvamuse, et M. Ringmaa juurest leitud alumiiniumnõud on kasutatud omavalmistatud lõhkeaine segamiseks või hoidmiseks. Tõendamist on leidnud ka asjaolu, et Pae 15 plahvatuse sündmuskohalt leitud trükkplaat pärineb M. Ringmaa juures läbiotsimiselt leitud plastmassist raamist.

Viiendas sündmuskoha vaatluses on sündmuskoha vaatlusprotokollis kajastatud sündmuskohal maja üldiselt ning ka maja ümbruses valitsenud olukorda. Protokollist nähtub, et sündmuskohalt võeti kaasa ekspertide poolt metalliosakesi ja muid detaile. Samuti on detailid fotografeeritud, saanud oma numברי ja on pakitud. Demineerimiskeskuse väljasõiduaruandest ja plahvatusjärgse töö aruannetest selgub, milline oli olukord sündmuskohal, mida sündmuskohal tuvastati ning kust ja millal otsiti ja koguti erinevaid

fragmente. Selgub, et leitud esemed ja osa prügist toimetati sündmuskohalt sõelumiseks demineerimiskeskusesse. Plahvatusjärgse töö aruandes on kirjeldatud täpselt leitud ja fikseeritud lõhkeseadeldise detaile. Asitõendite vaatlusprotokoll on koostatud ning asitõendid on korrektselt kirjeldatud, fotografeeritud ning kriminaalasja juurde liidetud. Leiti jälg kinda sisevoodrilt, millelt oli saadud segaproov, milles sisalduv bioloogiline materjal pärineb enam kui ühelt inimeselt. Samas on selle segaproovi analüüsil saadud tulemuste alusel võimalik eristada peamist DNA profiili, mis ei kuulu M. Ringmaa'le. Hinnates kogumist käesolevas episoodis kogutud ja analüüsitud tõendeid leidis kohus, et ei ole tõendatud M. Ringmaa süü selles kuriteoepisoodis ning mõisteti õigeks.

Kuuendas sündmuskoha vaatluses on kajastatud olukorda sündmuskohal maja ees ja trepikojas. Sündmuskohta on fotografeeritud, mis esemeid leiti ja mis demineerimiskeskusesse toimetati. Asitõenduslikku tähtsust omavaid esemeid on uurija vaadelnud ja on tunnistanud asitõendiks. Sõrmejälje ekspertiisi aktis, mis on koostatud 05.01.2004, annavad eksperdid arvamuse, et sündmuskoha vaatlusel leitud ja ekspertiisi esitatud musta elektriku teibi mittekleepuvalt pinnalt avastati üks identifitseerimiskõlblik sõrmejalg. Selle fragmendi uurimisel tuvastas automaatne sõrmejälgede süsteem (edaspidi AFIS süsteem), et selles kujunenud papilaarkurrustiku üld- ja eritunnuste kogum on piisav võrdlusuuringute teostamiseks konkreetse võrdlusmaterjaliga, kuid ei ole informatiivselt piisav sõrmejälgede keskkartoteegiga võrdlusuuringute teostamiseks. Sõrmejälje täiendekspertiisi tulemusena andsid eksperdid arvamuse, et sündmuskoha vaatlusel leitud musta elektrikuteibi mittekleepuvalt pinnalt avastatud ja varasema ekspertiisiaktiga identifitseerimiskõlblikuks tunnistanud sõrmejälje fragmendi on jätnud sõrmejälgede keskkartoteegis registreeritud kahtlustatav M. Ringmaa vasaku käe keskmise sõrmega. Veel on ekspert tuvastanud punase pulkpistiku võrgult, detonaatori juhtme ja punase pulkpistiku ühenduskeerult, patarei „-“, klemmilt, keskmise patarei musta värvi põhjalt, relee ühendusel olnud rüüsilt ja sisendpistiku juhtmel olnud plaastrilt DNA analüüsiks võetud proovidest ühelt ja samalt mehelt pärinevat DNA-d. Sama ekspertiisiakti arvamuses on eksperdid tuvastanud detonaatori juhtme all olnud teibi alt, kahe patarei ümber olnud kollaselt teibilt, riidest koti ühest sangast ja riidest kotis teistest sangast DNA analüüsiks võetud proovid, mis olid segaproovid ning mille analüüsil saadud tulemuste alusel oli võimalik eristada peamisi DNA profiile, mis pärinevad isikult, kelle DNA-d on nendes segaproovides enam. Need peamised DNA profiilid osutavad nende segaproovide korral mehelt pärinevale bioloogilisele materjalile ja on kokkulangevad mainitud mehe DNA profiiliga. Käekirjaekspertiisi aktis on ekspert andnud arvamuse, et 19.11.2003 sündmuskohalt leitud vineerplaadil olev

käsitõendite märkmed „Kat.Koht“ on suure tõenäosusega kirjutatud M. Ringmaa poolt. Hinnates kogumist selles episoodis kogutud ja uuritud tõendeid leidis kohus, et on leidnud tõendamist M. Ringmaa poolt selle kuriteo toimepanemine.

Kohtule jääb arusaamatuks seitsmenda episoodi vaatlus. Sündmuskoha vaatlust on teostanud 17.05.2004 kell 04.00-15.00, kirjeldades sündmuskohta korteri ja maja ümbruses. Sündmuskoht on fotografeeritud, fototabel lisatud. Demineerimiskeskuse väljasõiduaruandest nähtub, milliseid toiminguid teostasid sündmuskohal eridemineerijad, samuti seda, milliseid detaile sündmuskohalt leiti ja kuhu need toimetati. Asitõenditena on sündmuskohalt leitud esemeid vaadeldud ja fotografeeritud. DNA koodekspertiisiaktis annavad eksperdid arvamuse, et analüüsitud proov kaheteistkümnendalt teibitükilt on segaproov, millel on analüüsi tulemusel eristatav peamine DNA profiil ning see on kokkulangev M. Ringmaa võrdlusproovist määratletud DNA profiiliga. Proovid neljateistkümnendalt ja kuuteistkümnendalt teibitükilt ning viiendalt kollaselt paberitükilt on määratletud osalised DNA profiilid, mis osutavad mehelt pärit bioloogilisele materjalile ning saadud tulemuste alusel saavad need proovid pärineda M. Ringmaalt. Taas on DNA ekspertiisi esitatud esemeid ja fragmente, mille leidmist sündmuskohalt ning edasist liikumist kriminaalasjas ei ole võimalik jälgida. DNA ekspertiisiakti tiitellehelt nähtub, et ekspertiisiks esitati sündmuskohalt leitud esemeid kolmes pakendis ning eraldi on nimetatud maja juurest leitud kolm teibitükki. Asitõendite vaatlus selles episoodis on tehtud samal kuupäeval, kui saadeti asitõendid DNA ekspertiisi tegemiseks s.o 24.05.2004, kuid asitõendi vaatlusprotokollis ei ole teipi ega kollaseid paberitükke mainitud. DNA ekspertiisi akti sissejuhatavast osast on näha, et proovid on võetud kaheksateistkümnelt teibitükilt ja viielt kollaselt paberitükilt. Kohtule jääb arusaamatuks, et kui sündmuskohalt leiti nii suures koguses teipi, mida on peetud seotuks lõhkeseadeldisega ning mis on toimetatud DNA ekspertiisi proovide võtmiseks, siis miks ei olnud see kajastatud asitõendi vaatlusprotokollis. Samuti ei käsitle teibitükke ja nende võimalikku kuulumist plahvatanud objekti juurde ka lõhkeseadeldise ekspertiis. Seega ei ole kohtu arvates jälgitav, kust pärit ja millistelt teibi- ja paberitükkidelt on võetud DNA ekspertiisi DNA proovid ning kohus jätab DNA ekspertiisi akti tõendite kogumist välja. Kohus leidis, et ei ole kogutud piisavalt tõendeid M. Ringmaa seotuse kohta selle kuriteoga ning et ei ole tõendatud M. Ringmaa süü selles kuriteoepisoodis ning mõisteti õigeks.

Kaheksas sündmuskoha vaatlus on teostatud 03.09.2004 kell 06.30-14.00, milles kirjeldatakse sündmuskohta majade vahelisel alal. Sündmuskoht on fotografeeritud, fototabel lisatud. Demineerimiskeskuse väljasõiduaruandest nähtub, milliseid toiminguid teostasid

sündmuskohal eridemineerijad, samuti seda, milliseid detaile sündmuskohalt leiti ja kuhu need toimetati. Asitõenditena on sündmuskohalt leitud esemeid vaadeldud, fotografeeritud ja vaadeldud esemed on edastatud seejärel ekspertidele. DNA ekspertiisiaktis antud eksperdiarvamuse kohaselt on analüüsitud proovid sinise isoleerpaela tükilt ja nahast fragmendilt pealtpoolt segaproovid, milledes sisalduv bioloogiline materjal pärineb enam kui ühelt inimeselt. Nende segaproovide analüüsil saadud tulemuste alusel ei saa kindlalt välistada M. Ringmaa'lt pärineva bioloogilise materjali sisaldumist nendes segaproovides. Samas aktis on eksperdid andnud arvamuse, et analüüsitud proov teibi fragmendilt on segaproov, milles sisalduv bioloogiline materjal pärineb enam kui ühelt inimeselt. Selle segaproovi analüüsil saadud tulemuste alusel ei saa välistada M. Ringmaa'lt pärineva bioloogilise materjali sisaldumist selles segaproovis, kuna kõigis analüüsitud DNA lookustes olid esindatud ka kõik M. Ringmaa'l esinevad DNA alleelid. Kohus hinnates kogumis selles episoodis kogutud ja analüüsitud tõendeid leiab, et tõendite kogum ei ole piisav ning nende tõendite pinnalt ei saa teha järeldusi M. Ringmaa seotuse kohta selle kuriteoga. Kohus leidis, et ainuüksi DNA ekspertiisiaktis antud tõenäolikest eksperdiarvamusest ei piisa isikule selle teo omistamisest. Muus osas otsesid M. Ringmaad süüstavaid tõendeid kogutud ei ole.

Üheksanda episoodi sündmuskoha vaatlus teostatud 11.04.2005 kella 09.00 kuni 12.00, kirjeldades sündmuskohta. Sündmuskoht on fotografeeritud, fototabel lisatud. Demineerimiskeskuse väljasõiduaruandest nähtub, milliseid toiminguid teostasid sündmuskohal eridemineerijad, samuti seda, milliseid detaile sündmuskohalt leiti ja kuhu need toimetati. DNA ekspertiisi aktis andis ekspert arvamuse selles, et pruunist riidetükkidest nr 1 ja 4 küljes olnud sangalt ja küljeõmbluse juurest, kotiriidetükist DNA analüüsiks võetud proovid ning jopetükist võetud esimene proov on segaproovid, milledes sisalduv bioloogiline materjal pärineb enam kui ühelt inimeselt. Võrdlusproovide puudumise tõttu ei saa tuvastada kellelt. Kohus hinnates kogumis selles episoodis kogutud ja analüüsitud tõendeid leiab, et tõendite kogum ei ole piisav ning nende tõendite pinnalt ei saa teha järeldusi M. Ringmaa seotuse kohta selle kuriteoga. Ainuüksi DNA ekspertiisiaktis antud eksperdiarvamusest ei piisa kohtu arvates isikule selle teo omistamisest. Muus osas otsesid M. Ringmaad süüstavaid tõendeid kogutud ei ole. Kohus leidis, et ei ole tõendatud M. Ringmaa süü selles kuriteoepisoodis ning ta mõisteti õigeks.

Kümnenda episoodi sündmuskoha vaatlus on teostatud 09.09.2005 kell 10.00-13.00. Sündmuskoht on fotografeeritud, fototabel lisatud. Demineerimiskeskuse väljasõiduaruandest nähtub, milliseid toiminguid teostasid sündmuskohal eridemineerijad, samuti seda, milliseid

detaile sündmuskohalt leiti ja kuhu need toimetati. Asitõenditena on sündmuskohalt leitud esemeid vaadeldud ja fotografeeritud ning vaadeldud esemed on edastatud seejärel ekspertidele. Kohus hinnates kogumis selles episoodis kogutud ja analüüsitud tõendeid leiab, et tõendite kogum ei ole piisav ning nende tõendite pinnalt ei saa teha järeldusi M. Ringmaa seotuse kohta selle kuriteoga, tõendamist on küll leidnud plahvatuse toimumine, kuid ei ole kogutud ühtegi otsest tõendit seostamaks M. Ringmaad selle lõhkeseadeldise valmistamise, kohaletoimetamise ja plahvatuse toimumisega ning M. Ringmaa tuleb selles episoodis esitatud süüdistuses õigeks mõista.

Üheteistkümnenda sündmuskoha vaatlus on teostatud 3.11.2005 kell 09.00-11.00. Sündmukoht on fotografeeritud ja fototabel lisatud. Pommigrupi väljasõiduaruandest nähtub, milliseid toiminguid teostasid sündmuskohal eridemineerijad, samuti seda, milliseid detaile sündmuskohalt leiti ja kuhu need toimetati. Asitõenditena on sündmuskohalt leitud esemeid vaadeldud ja fotografeeritud ning vaadeldud esemed on edastatud seejärel ekspertidele. Kohus hinnates kogumis selles episoodis kogutud ja analüüsitud tõendeid leiab, et tõendite kogum ei ole piisav ning nende tõendite pinnalt ei saa teha järeldusi M. Ringmaa seotuse kohta selle kuriteoga Tõendamist on küll leidnud plahvatuse toimumine, kuid ei ole kogutud ühtegi otsest tõendit seostamaks M. Ringmaad selle lõhkeseadeldise valmistamise, kohaletoimetamise ja plahvatuse toimumisega ning ta tuleb selles episoodis esitatud süüdistuses õigeks mõista.

Arvestades M. Ringmaa poolt toime pandud kuritegude raskust ja laadi tuleb talle mõista karistuseks reaalne vangistus, mis hoolimata sellest, et plahvatuse põhjustamine jäi katse staadiumisse, kuid arvestades teo suurt ohtlikkust peab kohtu arvates olema pikaajaline. Nimelt lõhkeseadeldiste valmistamine, nende toimetamine kergesti ligipääsetavatesse avalikesse kohtadesse, kus käivad paljud inimesed, on eriti julm ja küüniline tegu, mis kohtu arvates vajab riigipoolset karmi hukkamõistu, mida kohus saab avaldada karmi karistuse näol.

Jälgi on kogutud, kuid sündmustejada algusaastatel uurimisasutuste poolt teostatud töö uurimine on kohtu seisukohalt olnud puudulik. Eelnevalt mainitud lahendist tuleb välja, et sündmuskohalt midagi kaasa ei võetud. On ainult fotografeeritud ja protokoll koostatud. Samas on esitatud mitmeid ekspertiise. Jääb arusaamatuks, nagu kohuski mainis, kust fragmendid on kogutud, mille põhjal ekspertiise tehti? Kuna uurijate töö on olnud puudulik, siis selle tulemusel, autori arvates, mõisteti M. Ringmaa õigeks enamustes episoodides. Probleem, mida autor on selgitanud, tuleneb tegelikkuses kogutud jälgede talletamisest - koguti ühte pakki erinevaid fragmente. Neid ei nummerdatud ega sildistatud. Suure

tõenäosusega said tõendamise probleemid alguse jälgede kogumisest/mittekogumisest. Eesti Vabariigi Põhiseadus § 22 sätestab, et kedagi ei tohi käsitada kuriteos süüdi olevana enne, kui tema kohta on jõustunud süüdimõistev kohtuotsus.³⁹ Sellest tulenevalt ei saa süüdistada kedagi, keda pole kohtu poolt süüdi mõistetud.

³⁹ Eesti Vabariigi Põhiseadus. RT I 2007, 43, 311

KOKKUVÕTE

Lõputöö üheks uurimusküsimuseks oli saada vastus küsimusele, miks üritatakse raskeid kuritegusid toime panna just plahvatuse läbi? Olles tutvunud erialakirjandusega, analüüsinud Märt Ringmaa juhtumeid (kaksteist juhtumit) jõudis autor järeldusele, et peamine põhjus, miks kurjategijast pommipanija kasutab just plahvatuse läbi raskeid kuritegusid on see, kus loodetakse, et niisuguse taktika korral jääb alles vähem asitõendeid, millega tõestada süüdlase seotust kuriteoga. Analüüs näitas ka seda, et M. Ringmaad oli suhteliselt keeruline siduda nende kuritegudega, sest lõhkeseadeldise aktiveerumise hetkel viibis konkreetne isik teises kohas.

Autori poolt püstitatud eesmärgini jõudmiseks seati uurimisülesanded: mis on lõhkematerjal ja lõhkeseade? Lõhkeained on keemilised ühendid või nende segud, kusjuures üks komponent on alati põlevaine ja teine hapnikukandja. Kuritegelikus maailmas on levinud mitu isevalmistavat plahvatusvõimelist segu. Selleks kasutatakse laialt levinud algaineid, mis on lihtsalt kättesaadavad, nagu erinevad olmekemikaalid: ammoonium-, kaalium- ja naatriumnitraat, kaaliumsalpeeter, kaaliumklooraadi. Lõhkeainetest on tetrüül, plasiid, heksogeen, nitroglütseriin, ammoniit, trotüül, nitroglütseriin, must püssirohi, dünamiid, plastiit, meliniit. Analüüsinud Märt Ringmaa juhtumeid, kasutati ka nendes juhtumites levinumaid algaineid: ammoonium- ja kaaliumnitraat ning lõhkeainena trotüüli. Lõhkeseadeldise all peetakse silmas isevalmistatud komponente sisaldavat seadeldist, mis sisaldab lõhkeainet või pürotehnilist ainet ja on võimeline plahvatama. M. Ringmaa episoodides olid lõhkeseadeldised isevalmistatud ja koosnesid kodumajapidamises olevatest esemetest, mille initsieerimiseks kasutati elektridetonaatorit.

Käesoleva töö eesmärgiks oli Eesti suurima plahvatusjadade tekitamises süüdistatava Märt Ringmaa kohtuasja raames plahvatusjärgsetel sündmuskohtadel talletatud jälgede analüüs. Olles analüüsinud erinevaid plahvatusega seotud materjale selgus, et esimeses kolmes ja seitsmendas episoodis ei ole kogutud ühtegi otsest tõendit, mis seostaks M. Ringmaad selle kuriteo toimepanemisega. Nendes episoodides on kohtul etteheited menetlejale seoses asitõendite kogumise, fikseerimise ja säilimise tagamisega. Olukorras, kus süüdistuse episoodis asitõenditeks tunnistatud esemete leidmine sündmuskohalt ei ole

kriminaalmenetluses piisava täpsusega fikseeritud, nende sattumine kriminaalasja materjalide juurde ei ole arusaadav ja jälgitav. Ei olnud kohtul võimalik kindlalt väita, et esemed, mida kirjeldati asitõendi vaatlusprotokollis ning mida on uuritud ekspertide poolt koostatud ekspertiisiaktis on ka tegelikkuses samad esemed, mis leiti plahvatuse sündmuskohalt. Erinevaid esemeid on saadetud erinevatesse ekspertiisidesse, fikseerimata sealjuures millise esemega on konkreetselt tegemist, kust see leitud oli ning millist asitõenduslikku tähendust see kriminaalasjas omab. Viimases neljas episoodis on kohus leidnud, et ainuüksi DNA ekspertiisist ei piisa isikule selle teo omistamisest. Muus osas otseseid süüstavaid tõendeid kogutud ei olnud.

Süüdi mõisteti kahes katsestaadiumisse jäänud kuriteos, mida oli võimalik M. Ringmaaga siduda. Antud episoodides jäid plahvatused toimumata ja lõhkeseadeldised saadi tervelt kätte. Ekspertiisidega oli tuvastatud DNA ja ühe sündmuskoha kohta sõrmejalg ning käekiri. Samuti olid konkreetsed kokkulangevad leitud esemed sündmuskohadelt ja läbiotsimistelt. Need kaks ebaõnnestumist said ka M. Ringmaale saatuslikuks, sest nende juurest leitud jäljed viisid tema tabamiseni ja süüdimõistmiseni.

Kuigi mitmetel plahvatusel oli sarnane teoviis, mis väljendus lõhkeaine koostises, lõhkeseadeldise detailides ja tehnilistes lahendustes, siis kohus seda piisavaks ei lugenud. Sarnast teoviisi kohus tõendina ei välistanud, kuid leidis, et sellest üksi ei piisa. Üllatav oli kohtu seisukoht, et piisav ei ole ka sarnane teoviis pluss DNA segaproov. Uurijad, kriminalistid on teinud suure ja mahuka töö ning pidanud päevi uurimisega tegelema. Autor järeldeb M. Ringmaa kohtulahendi põhjal, kui tähtis on jälgi koguda korrektselt. Vastasel juhul ei ole tõendite kasutamine kohtu jaoks piisav. Seega on autor eesmärgi täitmise saavutanud – plahvatusjärgsetelt sündmuskohadelt jälgede kogumise täpsusest ja korrektsusest sõltub kohtuotsuse tulemus.

SUMMARY

The topic of the current work is „Using traces of explosive devices and explosion in criminal investigation“ (on the basis of Märt Ringmaa cases). The work contains of 44 pages. 26 referred sources has been used in the work: 17 trade literature, 4 acts, 2 encyclopaedia, 1 bachelor thesis, 1 graduate work and 1 Harju County Court decision nr 1-06-12187. Work is in Estonian, the foreign-language summary is in English.

In 1998-2005 there were 12 similar explosions of explosive devices in Estonia. In relation of these explosions Märt Ringmaa was arrested as suspect. All types of explosions' traces have been investigated concerning this court case. The aim of the work is the analysis of the traces being collected from explosions' scenes.

The first chapter of the work is a general overview of the explosion devices and their concept. The second chapter is giving a general overview of the explosive devices explosions' traces and their use in criminal investigation. The third chapter concentrates on the Harju County Court decision nr 1-06-12187: which explosive devices and materials were used in each case; which traces were collected from the scenes; how the traces were used; which traces led to the suspect.

The insufficiency of handling (packaging and collecting) of evidences is being affirmed in the course of the current work. The analyzed court case was solved as a result of the DNA and fingerprint expertise. These traces are the most certain legal evidences.

KASUTATUD KIRJANDUS

1. Buxhoevden, D. 1924. Lõhkeained II osa. Tallinn. Eesti Kirjastus – Ühisus.
2. Eesti Entsüklopeedia (EE) nr 6. Tallinn, “Kirjastus Valgus“ 1992.
3. Eesti Entsüklopeedia (EE) nr 7. Tallinn, “Kirjastus Valgus“ 1990.
4. Eesti Vabariigi Põhiseadus. Arvutivõrgus kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/12846827>
5. Harju Maakohtu otsus nr 1-06-12187 Märt Ringmaa süüdistus KrK § §-de 101 p 2, 5, 7 ja 9; 108 lg 2 p 3; 2074; 186; 143 lg 1 ja § 15 lg 2 – 139 lg 3 p 1 ja KarS § -de 114 p 2, 3, 4 ja 7; 121; 203; 405 lg 2 ja 415 lg 1 järgi üldmenetluses. Arvutivõrgus kättesaadav: <http://www.kohus.ee/kohtulahendid/index.aspx> (20.03.2011).
6. Kaitsepolitsei aastaraamat 2009. Arvutivõrgus kättesaadav: <http://www.kapo.ee/cms-data/text/38/44/files/aastaraamat-2009-est.pdf>.
7. Lall, A. 2010. Kuritegude jälgede kriminalistikaline uurimine. Sisekaitseakadeemia.
8. Lindmäe, H. 1972. Uurimistaktika. Tartu Riiklik Ülikool.
9. Lindmäe, H. 1976. Kriminalistika tehnika. Tallinn. Eesti Raamat.
10. Lindmäe, H. 1989. Eeluurimise meetoodika. Tartu Riiklik Ülikool.
11. Lindmäe, H. 1995. Menetlustaktika I. Juura, Õigusteabe AS.
12. Lindmäe, H. 1997. Menetlustaktika II. Juura, Õigusteabe AS.
13. Lindmäe, H. 1998. Menetlusmeetoodika I. Juura, Õigusteabe AS.
14. Luzik, J. Pikriinhappe LC-MS analüüsi uurimine. Bakalaureusetöö, 2009. (Käsikiri Tartu Ülikooli Loodus – ja tehnoloogiateaduskond Keemia Instituudis).
15. Lõhkematerjaliseadus. Arvutivõrgus kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/13329263>
16. Majandus ja – kommunikatsiooniministri määrus 21.04.2004. nr 103. Lõhkematerjali jaotus allklassidesse ja sobivusrühmadesse. Arvutivõrgus kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/741325> (21.03.2011).

17. Paks, K. 2000. Lõhkeained, pürotehnilised- ja süütesegud. Tallinn.
18. Paks, K. 2001. Lõhkevahendid ja lõhkelaengud. Tallinn.
19. Paks, K. 2003. Kuidas võidelda Pommiterrorismiga. Koolibri.
20. Priimets, H. Veidi definitsioonidest- Politsei, 8. 1998.
21. Päästeameti poolt demineerimistöodeks kasutatava lõhkematerjali soetamise, hoidmise, veo, kasutamise ja arvestuse kord. 18.august 2004. Arvutivõrgus kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/983188> (21.03.2011)
22. Somer, J. 1996. Sündmuskoha vaatlus. Paikuse: Paikuse Politseikool.
23. Sootak, J., Pikamäe, P. 2004. Karistusseadustik. Kommenteeritud väljaanne II trükk, Tallinn. Juura.
24. Сырков.С. М. Моисеев А.П 1980. Фотографирование на месте происшествия Част I. Москва: МВД СССР.
25. Sündmuskoha tehnilise uurimise käsiraamat. 2002. Rootsi Kriminaaltehnika Laboratoorium, Eesti Politsei Kohtuekspertiisi ja Kriminialistika Keskus. Phare-projekt ES 9905.
26. Ventsel, O. Plahvatusjärgne sündmuskoht. Lõputöö 2009. (käsikiri Tallinna Sisekaitseakadeemia Päästekolledžis).